

2024
AGJENDA
JONË
BASHKËNJËZORE

Raport i
Sekretarit të Përgjithshëm

UNITED NATIONS

Përmbledhje

Jemi në një pikë kthese në histori.

Në sfidën tonë më të madhe të përbashkët që nga Lufta Botërore e Dytë, njerëzimi përballet me një zgjedhje të thellë dhe të menjëhershme: një shembullim ose një kthim.

Sëmundja e koronavirusit (COVID-19) po kthen botën tonë nga koka poshtë, duke kërcënuar shëndetin tonë, duke shkatërruar ekonominë dhe jetesën dhe duke thelluar varfërinë dhe të pabarazitë.

Konfliktet vazhdojnë të flenë dhe përkeqësohen.

Efektet katastrofale të një klime në ndryshim - uri, përmytje, zjarr dhe nxehtësi ekstreme - kërcënojnë ekzistencën tonë.

Për miliona njerëz nëpër botë, varfëria, diskriminimi, dhuna dhe përjashtimi u mohojnë të drejtat e tyre për nevojat themelore të jetës: shëndet, siguri, një vaksinë kundër sëmundjeve, ujë të pastër për përdorim, një pjatë ushqimi ose një vend në një klasë.

Një numër gjithnjë e më i madh i njerëzve po kthejnë shpinën ndaj vlerave të besimit dhe solidaritetit në njëri-tjetrin - vetë

vlerat që nevojiten për të rindërtuar botën tonë dhe siguruar një të ardhme më të mirë, më të qëndrueshme për popullin tonë dhe planetin tonë.

Mirëqenia e njerëzimit - dhe me të vërtetë, e ardhmja e njerëzimit - varet nga solidariteti dhe puna bashkëvepruese si

një familje globale për të arritur qëllimet e përbashkëta.

Për njerëzit, për planetin, për pasurinë dhe për paqen.

Vitin e kaluar, në rastin e përvjetorit të pesëdhjetë të Kombeve të Bashkuara, Shtetet Anëtare pajtohen se sfidat tona janë të ndërlikuar, nëpër kufij dhe të gjitha ndarjet e tjera. Këto sfida mund të adresohen vetëm nëpërmjet një përgjigjeje po aq të ndërlikuar, përmes multilateralizmit të rinovuar dhe Kombeve të Bashkuara në qendër të

përpjekjeve tona. Shtetet Anëtare më kërkuan të raportoja me rekomandime për të përparuar agjendën tonë të përbashkët. Ky raport është përgjigjja ime.

Duke përgatitur raportin, kemi angazhuar një sërë të gjerë aktorësh, përfshirë Shtetet Anëtare, udhëheqës të mendojnë, të rinj, shoqërinë civile dhe sistemin e Kombeve të Bashkuara dhe shumë partnerë të tij.

Një mesazh ka përcjellë qartë dhe fort: zgjedhjet që bëjmë, ose dështojmë t'i bëjmë, sot mund të çojnë në shembullim më tej, ose një kthim në një të ardhme më të gjelbër, më të mirë, më të sigurtë.

Zgjedhja është e jona për t'u bërë; por ne nuk do ta kemi këtë shans përsëri.

Prandaj, Agjenda Jonë e Përbashkët është, mbi të gjitha, një axhendë veprimi e dizajnuar për të shpejtuar zbatimin e marrëveshjeve ekzistuese, përfshirë Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm.

Së pari, tani është koha për të ribërë solidaritetin global dhe gjetur mënyra të reja për të punuar së bashku për të mirën përgjithshme. Kjo duhet të përfshijë një plan global për vaksinimin për të dorëzuar vaksina kundër COVID-19 në krahët e miliona njerëzve që ende u mohohet kjo masë themelore shpëtimtare. Më tepër, duhet të përfshijë hapa të menjëhershëm dhe të guximshëm për të adresuar krizën triple të shkatërrimit klimatik, humbjes së biodiversitetit dhe ndotjes që po shkatërron planetin tonë.

Ky është një fragment i një raporti të Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara, i cili flet për nevojën për të rinovuar kontratën sociale midis qeverive dhe popullit të tyre, si dhe brenda shoqërive, për të rindërtuar besimin dhe për të pranuar një vision të përgjithshëm të të drejtave të njeriut. Raporti thekson se për marrëveshje sociale të qëndrueshme është e nevojshme pjesëmarrje aktive dhe e barabartë e grave dhe vajzave, dhe gjithashtu arritja e marrëveshjeve të reja të qeverisjes për të siguruar ofrimin më të mirë të mallrave publike dhe nisjen e një ere të re të mbrojtjes sociale universale, mbulimit shëndetësor, arsimit, aftësive, punësimit të denjë dhe strehimit, si dhe qasje universale në internet deri në vitin 2030 si një të drejtë themelore të njeriut. Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara fton të gjitha vendet të zhvillojnë konsultime kombëtare dhe të përfshirës me dëgjim, në mënyrë që të gjithë qytetarët të kenë një fjalë në vizionin e të ardhmes së tyre.

Gjithashtu në raport bëhet thirrje për ndalimin e "infodemisë" që plagos botën tonë, duke mbrojtur një konsensus të përbashkët, të mbështetur në fakte, shkencë dhe dije. Në mënyrë që të gjitha vendimet politike dhe buxhetore të mbështeten në shkencë dhe ekspertizë, kryetari i KB thërret për një kodeks global që promovon ndershmërinë në informacionin publik.

Gjithashtu bëhet thirrje të korrigojohet një mungesë e shënuar në mënyrën se si matet prosperiteti ekonomik dhe përparimi. Sekretari i Përgjithshëm kërkon që të krijohen masa të reja që të kryejnë GDP-në, për të siguruar një kuptim të plotë të ndikimeve të veprimtarive tregtare dhe për të përmirësuar mbështetjen ndaj njerëzve dhe planetit tonë, kur fitimet bëhen me ndjenjën e popullit dhe planetit të tonë.

Lista përmend edhe nevojën për të menduar për të ardhmen, për të siguruar më shumë për të rinjtë dhe brezat e ardhshëm dhe për të qenë më të përgatitur për sfidat e ardhshme. Për këtë arsye, përfshihen rekomandime për përfshirjen e të rinjve në vendimarrjen politike dhe për të transformuar arsimin, trajnimin e shkathtësive dhe mësimin gjithë jetës. Raporti gjithashtu propozon krijimin e strukturave të reja, të tilla si Këshilli i Mirëmbajtësit të Republikave, Laboratori i ardhshëm, Deklarata për Brezat e Ardhshëm dhe një Udhëheqës i Veçantë i Kombeve të Bashkuara për të siguruar që vendimet e politikave dhe buxhetore të marrin parasysh ndikimin e tyre në brezat e ardhshëm. Gjithashtu, është shprehur nevoja për të qenë më të përgatitur për të parandaluar dhe përgjigjur ndaj rreziqeve globale të mëdha.

Sipas raportit, është koha për një sistemi multilateral më të fortë, më të rrjetëzuar dhe më i përfshirë, i lidhur me Kombe të Bashkuara. Efektiviteti i multilateralizmit varet nga një Komb të Bashkuar efikas, i aftë të përshtatet me sfidat globale dhe të mbajë premtimet dhe parimet e Kushtetutës së tij. Raporti paraqet disa propozime për të ndihmuar në këtë drejtim, si një axhendë e re për paqen, dialogun multi-marrëveshjeve për hapësirën e jashtme dhe Kompakti Global Digjital, si dhe një Samit dyvjeçar midis

anëtarëve të Grupit të 20 dhe Këshillit Ekonomik dhe Shoqëror, Sekretarit të Përgjithshëm dhe kryetarëve të institucioneve financiare ndërkombëtare. Gjatë kësaj periudhe, nevojitet përfshirja më e fortë e të gjithë aktorëve të interesuar dhe do të kërkojmë të kemi një Grup Këshillues për Qeverisjen Lokale dhe Rajonale.

Ndër 75 vite, Kombe të Bashkuara kanë mbledhur botën për të adresuar sfidat globale: nga konfliktet dhe uria, për të mbaruar sëmundjet, për hapësirën e jashtme dhe botën dixhitale, për të drejtat e njeriut dhe zhdukjen e armë-ndaljes. Në kohën e ndarjes, përçarjes dhe mosbesimit, ky hapësirë ka nevojë më shumë se kurrë, nëse duam të sigurojmë një të ardhme më të mirë, më të gjelbër dhe më paqësore për gjithë njerëzimin.

Në këtë frymë, unë propozoj një Samit të Ardhmes për të krijuar një konsensus global të ri për atë se si duhet të shohë të ardhmen jonë dhe çfarë mund të bëjmë sot për ta siguruar atë.

Njerëzimi ka treguar herë pas here se është i aftë për arritje të mëdha kur punojmë së bashku. Ky agjendë e përbashkët është harta jonë rrugore për të kapërcyer këtë frymë pozitive dhe filluar rindërtimin e botës sonë dhe shërimejn e besimit të na duhet aq shumë në këtë moment të historisë.

Tani është koha të marrim hapat e ardhshëm në udhëtimin tonë së bashku, në solidaritet me dhe për të gjithë njerëzit.

1. Mos lënie askënd pas dore.

- Rindërtimi i kontratës sociale të themeluar në të drejtat e njeriut
- Era e re për mbrojtje sociale universale, duke përfshirë kujdesin shëndetësor dhe sigurinë bazë të të ardhurave, duke arritur të 4 miliardët e pa mbrojtur
- Përmirësimi i strehimit të mjaftueshëm, arsimimit dhe mësimimit gjatë jetës dhe punës së rregullt
- Përfshirja digjitale
- Samiti Botëror Social në vitin 2025
- Identifikimi i masave komplementare për GDP

2. Mbrojtja e Planetit tone

- Takimi i udhëheqësve para vlerësimit global në vitin 2023
- Përkushtim për qëllimin e 1.5 gradë Celsius dhe zero neto për emetimet në vitin 2050 ose më herët
- Deklaratat për emergjencën klimatike dhe të drejtën për një mjedis shëndetësor
- Paketa e mbështetjes për vendet në zhvillim
- Masat për adaptimin dhe rezistencën
- Asnjë termocentral e re pas vitit 2021 dhe zvogëlim gradual i ndihmave për karburantet fosile
- Marrë parasysh mjedisin në modele ekonomike, mekanizma të çmimit të karbonit dhe angazhime të besueshme nga aktorët financiarë
- Korniza pas-vitit 2020 për bioraznorësinë
- Transformimi i sistemeve ushqimore për qëndrueshmëri, ushqim dhe drejtësi
- Veprimi nga Asambleja Gjenerale për kërcënimet territoriale të ndryshimeve klimatike dhe për të parandaluar, mbrojtur dhe zgjidhur situatat e zhvendosjes mjedisore.

3. Promovimi i paqes dhe parandalimi i konflikteve • Një axhendë e re për paqe për:

- Ulja e rrezikut strategjik (armëve bërthamore, luftërave kibernetike, armëve autonome)
- Përmirësimi i paralajmërimit ndërkombëtar
- Rishënimi i reagimit ndaj të gjitha formave të dhunës
- Investimi në parandalim dhe ndërtim të paqes, përfshirë Fondin për Ndërtim të Paqes dhe Komisionin për Ndërtim të Paqes
- Mbështetja e parandalimit rajonal
- Vendosja e grave dhe vajzave në qendër të politikave të sigurisë
- Përdorimi paqësor, i sigurt dhe i qëndrueshëm i hapësirës së jashtme, përfshirë dialogun shumë-aktorësh mbi hapësirën e jashtme.

4. Permbahuni ndaj ligjit nderkombetar dhe sigurojeni drejtesine.

- Të drejtat e njeriut si një masë për zgjidhjen e problemeve, duke përfshirë ligje të gjerë kundër diskriminimit dhe promovim të pjesëmarrjes
- Zbatim i të drejtave të njeriut në internet dhe në çështje të reja dhe teknologji të reja
- Qasje universale në internet si një të drejtë të njeriut

- Mekanizma të drejtave të njeriut me baza financiare më të qëndrueshme
- Identitet ligjor për të gjithë, përfundim i paprekshmërisë shtetërore dhe mbrojtje e personave të zhvendosur brenda vendit, refugjatëve dhe emigrantëve
- Vizion i ri për sundimin e ligjit
- Hartë globale për zhvillimin dhe zbatimin efektiv të ligjeve ndërkombëtare

5. Vendosje të grave dhe vajzave në qendër

- Shkarkim i ligjeve diskriminatorike për gjininë
- Promovim i paritetit gjinor, duke përfshirë përmes kuotave dhe masave të veçanta
- Lehtësim i përfshirjes ekonomike të grave, duke përfshirë investime në ekonominë e kujdesit dhe mbështetje për grave ndërmarrëse
- Përfshirje e zërit të grave të rinj
- Eliminim i dhunës kundër grave dhe vajzave, duke përfshirë përmes një plani të reagimit të menjëhershëm

6. Krijohet besim

- Kodi global i sjelljes që promovon ndershmëri në informacionin publik
- Përmirësim i përvojave të njerëzve me institucionet publike dhe shërbimet bazë
- Shfrytëzimi i përfshirë i ekzercizave kombëtare të dëgjimit dhe "parapërgatitjes së të ardhmes"
- Veprime për të luftuar korrupsionin në përputhje me Konventën e Kombeve të Bashkuara kundër korrupsionit
- Sistemi ndërkombëtar i tatimeve i reformuar
- Strukturë e përbashkët për integritetin financiar

7. Përmirësim i bashkëpunimit digjital

- Marrëveshje Gjithëbotërore për Digjitalin për:
- Lidhje të gjithë njerëzit me internetin, duke përfshirë të gjitha shkollat
- Evitim i fragmentimit të internetit
- Mbrojtje e të dhënave
- Zbatim i të drejtave të njeriut në internet
- Futje e kriterëve të përgjegjësisë për diskriminimin dhe përmbajtjen e manipuluar
- Promovim i rregullimit të inteligjencës artificiale

- Komunitetet digjitale si një mirë publike globale

8. Përmirësim i Kombeve të Bashkuara

- Bord Këshillimor i Nivelit të Lartë i udhëhequr nga ish-Kreu i Shtetit dhe Qeverisë për përmirësimin e qeverisjes së mirëfilltë të mallrave globale publike
- Politika të gjithëpërfshirëse sistematike që vendos njerëzit në qendër, duke pasur parasysh moshën, gjininë dhe diversitetin
- Më shumë dëgjim, pjesëmarrje dhe konsultim (përfshirë edhe digjitalisht), duke u nisur nga deklaratatë përkatëse për jubileun e pesëdhjetë dhe Agenda Jonë e Përbashkët
- Pariteti gjinor brenda sistemit të Kombeve të Bashkuara deri në vitin 2028
- Rikthim i Bordit Këshillimor Shkencor të Sekretarit të Përgjithshëm
- "Përçindja e pesë" për Kombe të Bashkuara 2.0, duke përfshirë inovacionin, të dhënat, hulumtimin strategjik të ardhshëm, orientimin e rezultateve dhe shkencën e sjelljes

9. Siguro financim të qëndrueshëm

- Samiti dyvjeçar midis Grupit të 20, Këshillit Ekonomik dhe Shoqëror, Sekretarit të Përgjithshëm dhe kryetarëve të institucioneve financiare ndërkombëtare për një ekonomi globale të qëndrueshme, të përfshirë dhe të qëndrueshme, duke përfshirë:
  - Mbështetje për nxitjen e investimeve në Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm, duke përfshirë përmes një aleance të fundit për të arritur ata më të rrëzuar
  - Sigurim i stimujve më fleksibël për hulumtim dhe zhvillim
  - Zgjidhje e dobësive në arkitekturën e borxhit
  - Sistemi më i drejtë dhe më i qëndrueshëm tregtar multilateral, duke përfshirë një WTO të rinovuar
  - Modele të reja të biznesit
  - Përmirësimi i procesit të buxhetit të Kombeve të Bashkuara

10. Rrit partneritetet

- Takime vjetore mes Kombeve të Bashkuara dhe kreut të të gjitha organizatave rajonale
- Përforsim i angazhimit mes sistemit të Kombeve të Bashkuara, institucioneve financiare ndërkombëtare dhe bankave zhvillimore rajonale

- Angazhimi më i sistemuar me parlamentet, autoritetet nën-kombëtare dhe sektorin privat
- Nëpikët fillestare të shoqërisë civile në të gjitha entet e Kombeve të Bashkuara
- Zyrë e Kombeve të Bashkuara për Partneritetet për të konsoliduar qasjen dhe përfshirjen, duke përfshirë përdorshmërinë në internet

11. Dëgjoni dhe punoni me të rinjtë

Youth

- Eliminimi i barrierave në pjesëmarrjen politike dhe vlerësimi i përparimit përmes një indeksi "të rinj në politikë"
- Zyrë e Kombeve të Bashkuara për Rininë
- Samiti për Transformimin e Arsimit në vitin 2022
- Barometër për ripërtëritjen për të gjurmuar rrugët e karrierës dhe rezultatet në tregun e punës për të rinjtë
- Koalicioni me objektiv të lartë për të promovuar krijimin e vendeve të punës të ekonomisë së gjelbër dhe digjitale

Gjeneratat e ardhshme

- Samiti për Gjeneratat e Ardhshme në vitin 2023
- Sigurojini mendësinë afatgjatë, përfshirë përmes një Laboratori të Ardhshëm të Kombeve të Bashkuara

- Përfaqësimi i gjeneratave të ardhshme, duke përfshirë përmes një Këshilli i Përbesuesve të riorientuar, një Deklaratë për Gjeneratat e Ardhshme dhe një Special i Kombeve të Bashkuara Përfaqësues i Gjeneratave të Ardhshme

12. Sigurohuni që të jeni gati

- Platformë e Ndërhyrjes të Emergjencave për të përgjigjur ndaj krizave komplekse globale
- Parashikim Strategjik dhe Raporti për Rrezikun Global nga Kombe të Bashkuara çdo pesë vjet
- Rreth shëndetit publik global:
- Plan global vaksinimi
- WHO me kompetenca të fuqishme
- Siguria dhe përgatitshmëria globale për shëndetin
- Shpejtim i zhvillimit të produkteve dhe qasjes në teknologjitë e shëndetit në vendet me të ardhura të ulëta dhe të mesme

- Mbulim shëndetësor universal dhe trajtimi i faktorëve të shëndetit

I. A wake-up call

1. Përkundër digitalizimit të shpejtë që po përjetohet në botë, koronavirusi (COVID-19) ka theksuar ende një herë zvarritjen e arritjeve të qeverisë elektronike. Të dhënat personale të pacientëve dhe formulat për kontrollin e frontit të pandemisë kanë shërbyer për t'u zhvendosur jo vetëm nëpër linjat më komplekse të urdhrave, por edhe nëpër makinat e internetit dhe rrjeteve sociale.
2. Masa të mëdha për të mbrojtur privatësinë janë marrë, siç është bllokimi virtual i shpërndarjes së të dhënave nga instalimet e aplikacioneve dhe burimeve online.
3. Ndërhyrja në shëndetin publik është bërë edhe më i rëndësishëm në kohët e koronavirusit, që ka shtuar nevojën për qasje të shpejtë dhe të sigurt në të dhënat e shëndetit. Meqenëse emergjencat e shëndetit publik shpesh përplasen me të drejtat e njeriut dhe privatësinë, regjistrat e të dhënave të shëndetit duhet të zbatohen me kujdes dhe respekt për ndalimin e diskriminimit dhe rrezikun e shfrytëzimit të dhënave.
4. Ekonomitë e botës janë përballur me rënien më të thellë të rritjes ekonomike nga Lufta e Dytë Botërore. Ndikimi i pandemisë COVID-19 ka theksuar mbi nevojën për të zgjidhur problemet ekonomike duke promovuar qasjen e qeverisjes elektronike dhe krijimin e politikave efikase.

Please note that as an AI language model, I provide a translation based on the provided text. Please review the translation for accuracy and fluency.

A. Zgjedhja para nesh

5. Le të mos kemi ndonjë iluzion: COVID-19 mund të duket i vogël në krahasim me sfidat e ardhshme nëse nuk mësojmë nga dështimet që kanë kushtuar jetë dhe ekonomi. Prognozat tona më të mira tregojnë se para nesh del një zgjedhje e vështirë: të vazhdojmë si zakonisht dhe të rrezikojmë thyerjen e rëndë dhe krizën e përhershme, ose të bëjmë përpjekje të përbashkëta për të përmbysur situatën dhe të arritim një sistem ndërkombëtar që plotëson nevojat e njerëzve dhe planetit. Këto alarma nuk duhet të injorohen, as si mundësi që harxhohen më kot.

B. Rinovimi i solidaritetit

6. Ndërsa Organizata e Kombeve të Bashkuara shënoi 75-vjetorin e saj në vitin 2020, njerëzit në të gjithë botën shprehën besimin e tyre në bashkëpunim ndërkombëtar, ndërsa në të njëjtën kohë shprehen shqetësimet e tyre për

përputhjen midis premtimeve të saj dhe realitetit në jetën e përditshme. Shtetet Anëtare e përsëritën këtë në deklaratën e tyre mbi përkujtimin e 75-vjetorit të Kombeve të Bashkuara (shih rezoluta e Asamblesë së Përgjithshme 75/1), duke u përcaktuar të mbajnë premtimet që tashmë kanë bërë dhe duke kërkuar rekomandime për të përparuar agjendën tonë të përbashkët dhe për të përgjigjur sfidave aktuale dhe të ardhshme.

7. Ky raport synon të përgjigjet këtyre thirrjeve, duke e vlerësuar sfidat dhe duke rekomanduar veprime që ndërtojnë mbi atë që funksionon dhe përmirësojnë atë që nuk funksionon. Multilateralizmi ka evoluar në mënyrë të konsiderueshme që nga themelimi i Kombeve të Bashkuara, dhe ne kemi treguar se mund të bashkohemi për të gjetur zgjidhje kolektive. Megjithatë, kjo ndodh shpeshherë, në mënyrë efektive ose me përfshirje të mjaftueshme.

8. Çdo gjë e propozuar në këtë raport varet nga thellimi i solidaritetit. Solidariteti nuk është bamirësi; në një botë të ndërlidhur, ai është shprehja e zhdërvjellët. Është parimi i punës së bashku, duke njohur se jemi të lidhur me njëri-tjetrin dhe se asnjë komunitet apo vend nuk mund të zgjidhë sfidat e veta vetë. Është për përgjegjësitë tona të përbashkëta për njëri-tjetrin, duke marrë parasysh humanitetin tonë të përbashkët dhe secilin...

Ju lutem kuptoni se unë jam një model inteligjence artificiale dhe përkthimi im është automatik. Këtu është përkthimi i pasazhit në gjuhën shqipe:

9. Përmes një përkushtimi më të thellë ndaj solidaritetit, në nivelin kombëtar, midis brezave dhe në sistemin multilateral, ne mund të shmangim skenarin e thyerjes dhe, në vend të kësaj, mund të hapim gur e më tej drejt një të ardhme më pozitive. Ky raport propozon një rrugë përpara, e përqendruar në rinovimin e kontratës sociale tonë, të adaptuar për sfidat e shekullit të 21, duke marrë parasysh të rinjtë dhe brezat e ardhshëm, dhe e plotësuar me një marrëveshje globale të re.
10. Një kontratë sociale e fortë e bazuar në të drejtat e njeriut në nivel kombëtar është themeli i domosdoshëm për të punuar së bashku. Ajo mund të mos shkruhet në ndonjë dokument të vetëm, por kontrata sociale ka pasoja të thella për njerëzit, duke mbështetur të drejtat dhe obligimet e tyre dhe duke formuar shanset e tyre për jetë. Ajo është gjithashtu jetike për bashkëpunimin ndërkombëtar, pasi lidhjet midis vendeve nuk funksionojnë kur lidhjet në brendi të tyre janë thyer. E pabarazia, mosbesimi dhe intoleranca që po shohim në shumë vende dhe rajone

Ngjitja e ndjenjave të forta, pas impaktit shkatërrues të pandemisë COVID-19, sugjeron se është koha për të rinovuar kontratën sociale për një erë të re, në të

cilën individët, shtetet dhe aktorët tjerë punojnë në partneritet për të ndërtuar besim, rritur pjesëmarrjen dhe përfshirjen dhe riformuluar përparimin e njeriut.

11. Pezullimi i thellë i solidaritetit në nivel kombëtar duhet të përshkohet me një angazhim të ri ndaj të rinjve dhe brezave të ardhshëm, për të cilët fjalët hapëse të Kushtetutës së Kombeve të Bashkuara japin një premtim të solemne. Fortifikimi i solidaritetit është shumë i vonuar me brezin ekzistues të të rinjve, të cilët ndjejnë se sistemet politike, sociale dhe ekonomike tona injorojnë tashmësinë e tyre dhe flijojnë të ardhmen e tyre. Ne duhet të ndërmarrim hapa për të siguruar një arsimim dhe vende pune më të mira për ta dhe për të dhënë një zë më të madh në projektimin e të ardhmes së tyre. Gjithashtu, duhet të gjejmë mënyra për të trajtuar sistematikisht interesat e 10.9 miliardë njerëzve që pritet të lindin gjatë këtij shekulli, kryesisht në Afrikë dhe Azinë: do të arrijmë një shembullarë vetëm nëse mendojmë dhe vepruam së bashku në emër të tyre në afat të gjatë.
12. Për të mbështetur solidaritetin brenda shoqërive dhe ndërmjet brezave, nevojme gjithashtu një marrëveshje të re në nivel global. Qëllimi i bashkëpunimit ndërkombëtar në shekullin e njëzetë dhe të parë është të arrihet një set qëllimesh të përbashkëta jetike, në të cilat përlind mirëqenia jonë dhe madje, mbijetesa, si racë njerëzore. Sidomos, nevojme të përmirësojmë mbrojtjen e pasurive globale dhe ofrimin e një seti të gjerë. Vendosija e pasurive publike globale, çështjet që bëjnë dobi njerëzimit si tërësi dhe që nuk mund të menaxhohen nga një shtet ose aktor i vetëm. Shumë nga këto objektiva (çfarë) përcaktohen në Programin 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe deklaratën për përkujtimin e 75-vjetorit të Kombeve të Bashkuara. Unë besoj se është koha e lartë që shtetet anëtare, së bashku me palët e rëndësishme të tjera, të hartojnë strategji për t'u arritur (si) përmes përmirësimit të qeverisjes multilaterale të pasurive globale dhe pasurive publike globale. Më tej, duhet të trajtojmë rreziqet kryesore në mënyrë më të fortë, duke mësuar nga përgjigja jonë ndaj COVID-19.
13. Së fundi, shtetet kanë një organizatë në dispozicion që qëllimi i vetëm i saj është zgjidhja e problemeve ndërkombëtare përmes bashkëpunimit. Praninë e Kombeve të Bashkuara është globale, anëtarësimi i saj është universal dhe aktivitetet e saj ndërvarin nëpër të gjitha nevojat humane. Vlerat themelore të saj nuk janë pronë e asnjë rajoni. Me të vërtetë, ato gjenden në çdo kulturë dhe fe në të gjithë botën: paqe, drejtësi, dinjitet njerëzor, ekuitet, tolerancë dhe, sigurisht, solidaritet. Megjithatë, ndërsa qëllimet themelore dhe parimet e Kombeve të Bashkuara vazhdojnë të qëndrojnë, Organizata duhet të zhvillohet në përgjigje të një bote që po ndryshon për të qenë më e rrjetëzuar, përfshirëse dhe efektive.
14. Tashmë kemi plane të detajuara për një botë më të mirë, duke përfshirë Kushtetutën e Kombeve të Bashkuara, Deklaratën e Përgjithshme të të Drejtave të

Njeriut dhe instrumentet tjera ndërkombëtare të të drejtave të njeriut, Programin 2030 dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm, Marrëveshjen e Parisit mbi ndryshimin e klimës dhe instrumentet kyçe të tjera. Këto janë vetëm disa nga rezolutat dhe instrumentet ndërkombëtare që janë zhvilluar me mund dhe që përfaqësojnë një trashëgimi të rëndësishme. Ne mund dhe duhet të ndërtojmë mbi to dhe të dyfishojmë përpjekjet tona për t'i zbatuar ato.

15. Megjithatë, bota ka ndryshuar gjithashtu, duke krijuar nevoja të reja që kërkojnë kuptime dhe marrëveshje të reja për t'i përmbushur ato. Ne duhet të kombinojmë më të mirën nga arritjet tona të kaluara me një shikim më të kreativ drejt të ardhmes nëse duam të thellojmë solidaritetin dhe të realizojmë një përparim të madh për njerëzit dhe planetin. Veprimet e sugjeruara në këtë raport janë urgjente dhe transformuese dhe plotësojnë boshllëqet kritike. Sikurse themeluesit e Kombeve të Bashkuara u mblodhën së bashku me qëllim të shpëtojnë brezat e ardhshëm nga fatkeqësia e luftës, tani ne duhet të mblidhemi së bashku për të shpëtuar brezat e ardhshëm nga lufta, ndryshimi i klimës, pandemitë, uria, varfëria, padrejtësia dhe një shumë riskesh që ende nuk mund ti parashikojmë tërësisht. Ky është Agjenda Jonë e Përbashkët.

Ne popujt:

një kontratë sociale të riaktualizuar të bazuar në të drejtat e njeriut.

16. COVID-19 ka sjellë një domethënie të re për zgjedhjen para nesh. Edhe para pandemisë, solidariteti ishte zvogëluar në shumë shoqëri. Qeverisja është bërë më e vështirë në prapaskenën e një ndjenje të rritur të pabarazisë dhe një rritje të agjendave populiste dhe nationalistëve që fokusohen në brendësi dhe ofrojnë zgjidhje të thjeshta, zgjidhje të rreme dhe teori konspiracioni. Ka një ndarje e rritur midis njerëzve dhe institucioneve që i shërbejnë atyre, shumë nga ta ndjehen të lënë pas dore dhe nuk janë më të sigurt se sistemi po punon për të tyre, ka një rritje të lëvizjeve sociale dhe protestave dhe një krizë gjithnjë e më të thellë besimi të mërzitur nga humbja e një të vërtete dhe kuptimi të përbashkët. Ka pasur pyetje se si ndajmë shoqëritë tona dhe këtë planet të brishtë, për lidhjet themelore që na lidhin, dhe se si ndërveprojmë me ata që nuk pajtohen, që ndjehen të trajtuar padrejtësisht ose që ndjehen të përjashtuar.
17. Në zemër të kësaj ndodhet një kontratë sociale e shpërdëruar: kuptimi brenda një shoqërie se si njerëzit zgjidhin probleme të përbashkëta, menaxhojnë rreziqe dhe bashkojnë burimet për të siguruar dobi publike, si dhe se si operojnë institucionet dhe normat e tyre kolektive. Natyra e saktë e këtyre normave reciproke ndryshon, por ekzistenca e tyre është universale.

18. Një kontratë sociale duhet të zhvillohet për të reaguar ndaj kushteve të ndryshme. Një revolucion, luftë, rënie ekonomike apo ndonjë kataklizëm vendos presion të menjëhershëm mbi kontratën sociale, lënë shoqërinë të prekshme nga ndërprerja nëse nuk arrin të adaptohet mjaftueshëm shpejt. Për herë të parë në dekada, të gjitha vendet kanë përjetuar një ndryshim dramatik në kushtet e tyre për shkak të COVID-19. Ky tronditje ka ndodhur në një kohë kur në shumë mënyra tashmë po dështojmë në detyrimin tonë për t'u kujdesur për njëri-tjetrin dhe planetin që ne ndajmë. Ne ka urgjente një kontratë sociale të riaktualizuar, e bazuar në një qasje të plotësuar të të drejtave të njeriut, në dritën e pandemisë dhe gjithashtu përtej saj, një kontratë që lejon shumë aktorë të të trajtojnë probleme gjithnjë e më të kompleksuara dhe të ndërlydhura.

19. Kontrata sociale fillon në nivelet nëndetare dhe kombëtare, dhe arkitektura e saj e saktë është pa diskutim në dorë të çdo shoqërie për të vendosur. Megjithatë, çdo kontratë sociale ka gjithashtu një dimension global. Të gjitha shoqëritë ballafaqohen dhe ndikohen nga presionet globale, ndërsa solidariteti në brendësi të vendit jep bazën për bashkëpunimin tonë ndërkombëtar. Prandaj, unë do të mobilizoj gjithë sistemin e Kombeve të Bashkuara për të ndihmuar vendet në përkrahje të një kontrate sociale të riaktualizuar, e bazuar në të drejtat e njeriut. Duke u bazuar në konsultimet për Agjendën Tonë të Përbashkët, shoh tre themele për një kontratë sociale të riaktualizuar të përshtatshme për shekullin e njëzetë: (a) besimi; (b) përfshirje, mbrojtje dhe pjesëmarrje; dhe (c) matja dhe vlerësimi i çështjeve të rëndësishme për njerëzit dhe planetin. Këto ide janë shprehur në mënyra të ndryshme në shoqëri, rajone dhe kultura të ndryshme, por komuniteti ndërkombëtar ka krijuar konsensus për to përmes Kombeve të Bashkuara. Kontrata sociale fillon në nivelet nëndetare dhe kombëtare, dhe arkitektura e saj e saktë është pa diskutim në dorë të çdo shoqërie për të vendosur. Megjithatë, çdo kontratë sociale ka gjithashtu një dimension global. Të gjitha shoqëritë ballafaqohen dhe ndikohen nga presionet globale, ndërsa solidariteti në brendësi të vendit jep bazën për bashkëpunimin tonë ndërkombëtar. Prandaj, unë do të mobilizoj gjithë sistemin e Kombeve të Bashkuara për të ndihmuar vendet në përkrahje të një kontrate sociale të riaktualizuar, e bazuar në të drejtat e njeriut. Duke u bazuar në konsultimet për Agjendën Tonë të Përbashkët, shoh tre themele për një kontratë sociale të riaktualizuar të përshtatshme për shekullin e njëzetë: (a) besimi; (b) përfshirje, mbrojtje dhe pjesëmarrje; dhe (c) matja dhe vlerësimi i çështjeve të rëndësishme për njerëzit dhe planetin. Këto ide janë shprehur në mënyra të ndryshme në shoqëri, rajone dhe kultura të ndryshme, por komuniteti ndërkombëtar ka krijuar konsensus për to përmes Kombeve të Bashkuara. Për të

prezantuar këto parime themelore, si solidaritetin, respektin për të drejtat e njeriut, përgjegjësinë dhe barazinë, Agjenda 2030 jep shprehje praktike nëpërmjet angazhimit të saj për të mos lënë askënd prapa.

20. Ndërtimi i besimit dhe luftimi i mosbesimit, midis njerëzve dhe institucioneve, por edhe midis njerëzve dhe grupeve të ndryshme brenda shoqërive, është sfida jonë e përcaktuar. Besimi ndërmjetpersonor dhe institucional janë të rëndësishëm dhe reciprokisht përkrahës, por rekomandimet më poshtë përqendrohen kryesisht në të fundit. Ka pasur një shkatërrim të përgjithshëm të besimit në institucionet kryesore në të gjithë botën, për shkak të dështimeve të tyre të vërteta dhe perceptuar për të ofruar, të jenë të drejtë, transparente dhe përfshirëse, të sigurojnë informacion të besueshëm dhe të ndryshojnë jetën e njerëzve. Për shembull, mosbesimi publik ndaj qeverive dhe mosbesimi i qeverive ndaj publikut e ka bërë më të vështirë mbajtjen e konsensusit pas restriktiveve të shëndetit publik për COVID-19. Në anën tjetër, vendet me nivele më të larta të besimit në institucionet publike (bashkë me nivele më të larta të besimit ndërmjetpersonor) ia dolën më mirë në menaxhimin e pandemisë. Llojet e sfidave që do të përballim në të ardhmen do të kërkojnë nivele të ngjashme, nëse jo më të larta, të besimit ndërmjet nesh dhe institucioneve tona.
21. Njerëzit dëshirojnë të dëgjohen dhe të marrin pjesë në vendimet që i prekin ata. Institucionet mund të krijojnë mënyra më të mira për të dëgjuar njerëzit që ata duhet të shërbejnë dhe të marrin parasysh pikëpamjet e tyre, veçanërisht grupet që shpesh injorohen, siç janë gratë, të rinjtë, grupet minoritare ose personat me aftësi të kufizuara. Si një hap fillestar, i ftoj qeveritë të zhvillojnë ushtrime kombëtare të dëgjimit dhe "i shikon të ardhmen". Këto mund të bëhen digitalisht për të siguruar gjërësinë dhe përfshirjen, megjithatë me masa ekuivalente për të arritur ata 3.8 miliardë njerëz që ende nuk janë në internet. Unë gjithashtu angazhohem që Kombe të Bashkuara të ndërtojë mbi inovacionet e fundit në dëgjimin, konsultimin dhe angazhimin me njerëzit në të gjithë botën.
22. Dështimi për të ofruar atë që njerëzit më shumë kanë nevojë, përfshirë shërbimet bazë, shkakton mosbesim, pavarësisht se sa hapur janë institucionet për pjesëmarrjen publike. Shoqëritë ndryshojnë në lidhje me cilat të mira publike ofrohen publikisht dhe cilat ofrohen në mënyrë private, duke përfshirë shëndetësinë, arsimin, internetin, sigurinë dhe kujdesin për fëmijët. Megjithatë, kuadret ligjore që sigurojnë efektivitetin dhe përgjegjësinë mund të sigurohen dhe të mbahen të azhurnuara nga shtetet. Për më tepër, një mësim kyç nga COVID-19 është rëndësia e shtetit si një furnizues i informacionit, të mallrave dhe shërbimeve të besueshme, veçanërisht gjatë kohërave të krizave. Institucionet

mund të analizojnë dhe të zvogëlojnë barrat administrative që e vështirësojnë qasjen e njerëzve në shërbimet e tyre. Bërja e shërbimeve qeveritare digitale mund të përmirësojë transparencën dhe qasjen, nëse bëhet dispozicion për komunitetet që aktualisht nuk kanë qasje në botën dixhitale. Në një kohë të ndryshimeve të shpejta, inkurajoj shoqëritë të diskutojnë cilat janë të mirat publike më esenciale dhe të vleresuara dhe mjetet më të mira për të siguruar shpërndarjen e tyre, duke marrë parasysh rolet e sektorit publik dhe privat dhe duke u bazuar në Synimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. Gjithashtu, këshilloj të investohet në sistemet publike dhe sigurimin e punonjësve publikë të cilësisë, si pikë kryesore kontakti midis Shtetit dhe popullit. Sistemi ndërkombëtar duhet të mbështesë më mirë vendet që mungojnë kapaciteti dhe financimi për të bërë investime të tilla.

23. Drejtësia është një dimension thelbësor i kontratës sociale. Në të gjitha pjesët e botës, mosbesimi nxitet nga përvoja e njerëzve me pakënaqësinë dhe korrupsionin, dhe nga perceptimi i tyre se Shteti dhe institucionet e tij i trajtojnë ata padrejtësisht. Agjenda 2030 premtan të promovojë sundimin e ligjit dhe të sigurojë qasje në drejtësi për të gjithë (objektivi 16.3 i Synimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm), por shumë sisteme drejtësie ofrojnë vetëm për pakënaqësitë. Vlerësohet se 1.5 miliardë njerëz kanë nevojë të patjetërsuara në drejtësinë penale, civile ose administrative. Ata nuk janë në gjendje të përdorin ligjin për të mbrojtur veten nga dhuna dhe krimi, për të mbrojtur të drejtat e tyre ose për të zgjidhur mosmarrëveshjet paqësisht. Në disa vende, ligji ende diskriminon aktivisht gratë, të cilat në të vërtetë gëzojnë vetëm tre çetë e të drejtave ligjore të meshkujve.
24. Kur aktorët e sigurisë dhe drejtësisë janë të abuzueshëm dhe vepruan me bestridë, ata përkeqësojnë pikëpyetjet dhe dobësojnë kontratën sociale. Mosbesimi ndizet gjithashtu nga përvoja e njerëzve me korrupsionin, i cili ka një ndikim të pavend për gratë, përkeqëson ekuilibrin dhe kushton trilione dollarë në botë çdo vit. Gjatë konsultimeve tona, dëgjova nga Shtetet Anëtare për potencialin për të transformuar sistemet e drejtësisë në mënyra që forcojnë lidhjet që mbajnë shoqëritë tona bashkë. Në mbështetje të përpjekjeve për të vendosur njerëzit në qendër të sistemeve të drejtësisë, do të promovoj një vizion të ri për sundimin e ligjit, duke ndërtuar në Synimin e Zhvillimit të Qëndrueshëm 16 dhe Deklaratën e Nivelit të Lartë të vitit 2012 Takimi i Asamblesë së Përgjithshme mbi Sundimin e Ligjit në Nivelet Kombëtare dhe Ndërkombëtare (shih rezolutën 67/1). Do të shqyrtojmë se si ndihma jonë në fushën e sundimit të ligjit mund të mbështesë shtetet, komunitetet dhe njerëzit në rindërtimin e kontratës sociale si bazë për ruajtjen e paqes së qëndrueshme. Në këtë drejtim,

do të jetë gjithashtu e rëndësishme të nxisim veprime për të luftuar korrupsionin, në përputhje me Konventën e Kombeve të Bashkuara kundër Korrupsionit.

25. Taksimi është një nga mjetet më të fuqishme të qeverisë, e rëndësishme për të investuar në të mira publike dhe për të inkurajuar qëndrueshmërinë. Qeveritë duhet të marrin në konsideratë përdorimin e taksimit për të reduktuar ekstremet e paqëndrueshmërisë në pasuri. Kjo do të ishte një sinjal i rëndësishëm pas një pandemie në të cilën miliona njerëz humbën punën e tyre dhe qeveritë në të gjithë botën u përballën me një zvogëlim të hapësirës fiskale ndërsa pasuria e miliarderëve u rrit shumë. Taksimi gjithashtu mund të ndikojë në një tranzicion të qëndrueshëm dhe të drejtë, në mënyrë që qeveritë të zhvendosin subvencionet nga veprimtaritë që dëmtojnë mjedisin në ato që e mbajnë dhe e pasurojnë atë; të taksosh emetimet e karbonit dhe veprimtaritë tjera që ndotin, në vend të taksimit të njerëzve ose të të ardhurave; të prezantosh sisteme të drejta të taksës së tokës në veprimtaritë ekstraktive; dhe të drejtojë burime drejt investimeve të qëndrueshme. Këto reforma mund të kenë ndikime të ndryshme në vendet, sektorët dhe njerëzit e ndryshëm, për këtë arsye është veçanërisht e rëndësishme të sigurohet që ato të mos krijojnë pabarazi të reja dhe të kompensohen dhe mbështeten ata që perceptohen si të dëmtuar. Shtetet në kategori të ndryshme të të ardhurave gjithashtu përballojnë sfida në mobilizimin e burimeve brenda vendit. Adresimi i kësaj sfide është pjesë integrale e financimit për zhvillim dhe është i rëndësishëm në mbështetje të përpjekjeve për të arritur Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. Cdo qasje e re ndaj taksimit do të duhet të përmbajë parimet e qëndrueshmërisë, duke marrë parasysh gjithashtu pikëpamjet dhe aftësitë e vendeve të zhvilluara.
26. Gjerësisht, nevojitet një sistem taksimi ndërkombëtar i reformuar për të përgjigjur ndaj realiteteve të tregtisë dhe investimeve rajonale në rritje dhe një ekonomie gjithnjë e më e digitalizuar, duke adresuar në të njëjtën kohë mangësitë ekzistuese në taksimin e drejtë dhe efektiv të bizneseve dhe reduktimin e konkurrencës taksimore të dëmshme. G20 ka pajtuar mbi Gjerësisht, nevojitet një arkitekturë taksimi ndërkombëtar e re që adreson sfidat taksore që dalin nga globalizimi dhe digitalizimi dhe prezanton një taksë minimume globale për korporatat, me një plan gati për zbatim më të gjerë nën ndihmën e Organizatës për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (OECD). Siç vazhdojnë diskutimet, duhet të merren parasysh pikëpamjet e të gjitha vendeve, duke përfshirë potencialin për ndikime asimetrike në vendet në faza të ndryshme të zhvillimit. Mund të merret në konsideratë edhe masat për të takuar vlerën e ekonomisë digjitale, taksimi i inovacioneve të teknologjisë financiare, duke përfshirë kriptovalutat, dhe një taksë e zhvillimit digjital, sipas së cilës kompanitë që kanë përfituar për dekada nga një internet i lirë dhe i hapur japin kontribut për

lidhshmërinë e 3.8 miliardë njerëzve që ende nuk janë në linjë dhe për një botë digjitale më të sigurt. Po ashtu propozoj një bashkëpunim ndërkombëtar më të fortë për të luftuar evazionin fiskal dhe shmangien agresive të taksimit, larjen e parave dhe rrjedhat e paligjshme të financimeve, duke përfshirë një strukturë të re të përbashkët për integritetin financiar dhe luftimin e rrjedhjeve të paligjshme të financimeve, me anëtarësi të përqendruar rreth Kombeve të Bashkuara, institucioneve financiare ndërkombëtare, OECD, qendrave financiare kryesore dhe organizatave eksperte të shoqërisë civile. Roli i saj mund të përfshijë promovimin e transparencës dhe përgjegjshmërisë duke siguruar të dhëna dhe informacione të tjera, si dhe mbështetjen e marrëveshjeve për të adresuar rrjedhat e paligjshme të financimeve...

27. Interneti ka ndryshuar shoqëritë tona në mënyrë të thellë, ashtu siç bëri shtypshkronja, duke kërkuar një rivizion të thellë të etikës dhe mendësisë me të cilën ne i shohim njohuritë, komunikimin dhe bashkëjetesën. Së bashku me potencialin për të pasur informacion më të qasshëm dhe komunikim dhe konsultim të shpejtë, epoka digjitale, veçanërisht mediat sociale, gjithashtu ka rritur fragmentimin dhe "dhomat e kodrës". Objektiviteti, ose vetë ideja se njerëzit mund të aspirojnë të gjejnë të vërtetën më të mirë të disponueshme, ka ardhur gjithnjë e më shumë në dyshim. Qëllimi për t'u dhënë peshë të barabartë pikëpamjeve konkurruese mund të vijë në kurriz të pavarësisë dhe provave, duke deformuar debatin publik. Ajo çfarë interneti ofron në kost të disinformimit në shkallë të gjerë dhe në dëmtimin e Faktet e vendosura shkencërisht janë një rrezik ekzistencial për njerëzimin. Ndërsa mbrojmë me forcë të drejtën e lirë të shprehjes kudo, ne gjithashtu duhet të inkurajojmë shoqëritë të zhvillojnë një konsensus të përbashkët, të mbështetur në mënyra empirike, për të mirën publike të fakteve, shkencës dhe njohurisë. Duhet të bëjmë gënjeshterën të jetë e gabuar përsëri. Institucionet mund të jenë një "kontroll realiteti" për shoqëritë, duke frenuar dezinformimin dhe kundërvënien e fjalëve të urretjes dhe ndjekjes në linjë, duke përfshirë edhe gratë dhe vajzat. Urresht shpejtimin e përpjekjeve tona për të prodhuar dhe përhapur informacion të besueshëm dhe të verifikuar. Kombea e Bashkuara luan një rol kyç në këtë aspekt, që mund të vazhdojë ta fuqizojë, duke u ndërtuar mbi modele si Paneleja Ndërqeveritare për Ndryshimet Klimatike, Paneli Këshillëdhënës Shkencor i Organizatës Botërore të Meteorologjisë ose iniciativa e Verifikuar për COVID-19. Hapa të tjerë përfshijnë mbështetjen për interesin publik dhe mediat e pavarura, rregullimin e mediave sociale, forcimin e lirisë së informacionit ose të ligjeve për të drejtën e informacionit dhe sigurimin e një zë të shquar për shkencën dhe ekspertizën, për shembull, përmes përfaqësimit të komisioneve shkencore në vendimmarrje. Një kod global i sjelljes që promovon integritetin në informacionin publik mund të

shqyrtohet së bashku me shtetet, mediumet e informimit dhe organet rregullatore, të lehtësuar nga Kombea e Bashkuara. Mbajtja e vëmendjes në shqetësimet e fundit në lidhje me besimin dhe dyshimin e lidhur me teknologjinë dhe hapësirën dixhitale, është koha të kuptojmë, rregullojmë dhe menaxhojmë përmbajtjen tonë dixhitale si një mirë publike globale. Një kontratë sociale e gjallë garanton kushtet për njerëzit të jetojnë një jetë të rregullt, duke mos lënë mbrapa askënd dhe duke i mundësuar të gjithë të marrin pjesë në shoqëri, ashtu siç është premtuar në Agjendën 2030. Kjo do të thotë masat për të adresuar diskriminimin dhe siguruar mbrojtjen e të drejtave të njeriut dhe që njerëzit të mund të plotësojnë nevojat e tyre bazë. Ushqimi, kujdesi shëndetësor, uji dhe higjiena, arsimi dhe puna e rregullt janë të drejta themelore të njeriut. Ne duhet të sigurojmë një ndarje të gjerë të mundësive dhe sigurisë për njerëzit. Përtej shoqërisë, ndërsa punojmë drejt një të ardhme më të gjelbër dhe më të qëndrueshme, kur njerëzit lënë pas, kjo mund të jetë një faktor i thellë ndarës, si brenda ashtu edhe në mes komuniteteve, etnisive dhe feve, si dhe shkak i paqëndrueshmërisë kombëtare, si dhe në rendin ndërkombëtar.

28. Sistemet e mbrojtjes sociale kanë treguar vlerën e tyre gjatë pandemisë COVID-19, duke shpëtuar jetë dhe mbështetur ekonominë në përgjithësi. Pa rritjen e mbrojtjes sociale të ofruar nga shteti, dëmtimi ekonomik mund të ishte shumë më i madh. Kjo vlen gjithashtu për krizat e mëparshme. Ne nuk duhet të humbim këtë impuls. Një erë e re për sistemet e mbrojtjes sociale do të ishte një themel për shoqëritë paqësore dhe masa të tjera për të mos lënë pas askënd dhe për të eradikuar varfërinë ekstreme. I inkurajoj shtetet të shpejtojnë hapat për të arritur mbulimin e përgjithshëm të mbrojtjes sociale, duke përfshirë edhe 4 miliardë njerëz të tjerë të cilët aktualisht nuk janë të mbrojtur, në përputhje me qëllimin 1.3 të Qëllimeve për Zhvillim të Qëndrueshëm. Ndërsa llojet dhe modalitetet e mbulimit mund të ndryshojnë, në minimum kjo nënkupton qasje në kujdes shëndetësor për të gjithë dhe siguri të bazuar të të ardhurave për fëmijët, ata që nuk janë në gjendje të punojnë dhe për personat e moshuar. Integrimi gradual i sektorit informal në strukturat e mbrojtjes sociale është gjithashtu i domosdoshëm nëse dëshirojmë të shkojmë drejt mbulimit universal. Për të mbështetur këtë erë të re për mbrojtjen sociale, do të kërkoj sistemin e Kombeve të Bashkuara të bashkëpunojë me shtetet anëtare për të identifikuar burimet për të investuar në sistemet e tyre kur është nevojë, duke përfshirë të drejtoni dhe cakto të ardhurat e shpenzimeve si përqindje të PBB, ri-ndarjen e shpenzimeve publike, përdorimin e teknikave të provuara për të luftuar korrupsionin dhe lëvizjet e paligjshme të fondeve, zbatimin e politikave fiskale progresive dhe rritjen e transparencës së buxhetit, pjesëmarrjes dhe përgjegjësisë. Themelimi i një Fondi Global për Mbrojtjen Sociale, i cili po shqyrtohet nga Organizata Ndërkombëtare e

Punës (OIT), mund të mbështesë vendet në rritjen e niveleve të financimit të kushtuar për mbrojtjen sociale për një kohë të gjatë. Përpjekjet e institucioneve financiare ndërkombëtare dhe shteteve për të arritur një ekonomi globale më të drejtë dhe më të qëndrueshme dhe për të siguruar likuiditet për vendet me borxh të lartë dhe të prekura gjithashtu do të rrisin kapacitetin financiar Kosmosi dhe sigurimi që paratë mund të shpenzohen në programet sociale të rëndësishme (kap. IV). Për të njëjtin qëllim, nëse të gjithë dhuruesit përmbushnin objektivin e ndihmës zyrtare për zhvillim në vlerën e 0.7 për qind të të ardhurave kombëtare bruto, aftësia e shumë vendeve për të financuar zhvillimin e tyre njerëzor, duke përfshirë mbrojtjen sociale, do të ndryshonte rrënjësisht.

29. Inkurajoj shtetet të ndërtojnë një konsensus pas pandemisë mbi masa të tjera që flasin drejtpërdrejt për kontratën sociale. Edukimi (kap. III) dhe zhvillimi i aftësive duhet të përkrahin më mirë kapacitetin e njerëzve për të udhëhequr tranzicionet teknologjike, demografike, klimatike dhe të tjera gjatë gjithë jetës së tyre. Do të inkurajoja njohjen formale të një të drejte universale për mësimin dhe riformatimin gjatë gjithë jetës, të përkthyer në praktikë përmes ligjeve, politikave dhe sistemeve efektive të mësimin gjatë gjithë jetës. Ka nevojë gjithashtu për mundësi të punës së rregullt për të gjithë për prosperitet të ndarë. Me natyrën dhe llojet e punës që ndërrohen shpejt, kjo kërkon një bazë të të drejtave dhe mbrojtjes për të gjithë punonjësit, pavarësisht marrëveshjeve të tyre të punës, siç është përcaktuar në Deklaratën qindvjeçare të OIT për të ardhmen e punës. Punëtorët nuk duhet të mbajnë të gjitha rreziqet në lidhje me të ardhurat e tyre, orët e punës dhe mënyrën se si i përballojnë sëmundjet apo papunësinë. Investimi Në sektorët me potencialin më të madh për të krijuar më shumë dhe më të mira vende pune, siç janë ekonomia e gjelbër, kujdesi dhe ekonomia dixhitale, është thelbësore dhe mund të arrihet përmes investimeve publike të mëdha, së bashku me strukturat stimuluuese për investime afatgjata të biznesit të përputhshme me zhvillimin dhe mirëqenien e njeriut. Në veçanti, nevojitet hartimi i strategjive për të integruar punëtorët e pabanuar në ekonominë formale dhe për të përfituar nga pjesëmarrja e plotë e grave në forcën punëtore. Avancimi i të drejtës humane për strehim të mjaftueshëm, në përputhje me synimin 11.1 Zhvillimi i të Drejtave të Volitshme të Globalit (SDG), i provuar në masat e marra në shëndetësinë publike për reagimin ndaj pandemisë, ka vërtetuar vlerën e tij. Veprimet e përkrahura për të strehuar njerëzit kanë treguar se çfarë është e mundur me vullnet politik të mjaftueshëm...
30. Për të vlerësuar këto zotime dhe përparimet e bëra ndërsa bota po përpiqet të rimarrët nga COVID-19, duhet të merret në konsideratë organizimi i një Këshilli Botëror Social në vitin 2025. Kjo do të ishte një mundësi për të mbajtur një formë tjetër diskutimi global dhe për të respektuar vlerat, përfshirë. Besimi dhe dëgjimi,

që mbështesin kontratën sociale, janë themelet për të mbajtur parasysht angazhimet dhe përparimet që bëhen si bota kërkon të rimëkëmbet nga COVID-19. Rezultati i Këshillit Botëror Social mund të jetë një përditësim i Deklaratës së Kopenhagenit 1995 mbi Zhvillimin Social, duke mbëshirë çështje si garantimi universal për mbrojtjen sociale, duke përfshirë mbulimin shëndetësor universal, strehimin e mjaftueshëm, edukimin për të gjithë dhe punën e rregullt, dhe të japë impetus drejt arritjes së Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm...

31. Mundet që burimet më të mëdha të njerëzimit të jemi ne të gjithët së bashku, gjysma e të cilave historikisht është kufizuar si rezultat i diskriminimit gjinor. Asnjë kontratë sociale e rëndësishme nuk është e mundur pa pjesëmarrjen aktive dhe të barabartë të grave dhe vajzave. Lideranca e barabartë e grave, përfshirja ekonomike dhe marrëveshjet e marrëveshjeve të balancuara gjinore janë thjesht më të mira Për të gjithë, për burrat dhe gratë njësoj. Deklarata e Pekinit dhe Platforma për Veprim dhe Plani Global për Barazi Gjinore tregojnë rrugën. Inkurajoj shtetet anëtare dhe palët e interesuara të konsiderojnë pesë masa të lidhura dhe transformuese: (a) zbatimi i plotë i të drejtave të barabarta, duke përfshirë anulimin e të gjitha ligjeve që diskriminojnë gjininë (synimi 5.1 i Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm); (b) masa për të promovuar barazinë gjinore në të gjitha sferat dhe në të gjitha nivelet e vendimmarrjes, duke përfshirë kuotat dhe masa të veçanta; (c) lehtësimi i përfshirjes ekonomike të grave, duke përfshirë investime të mëdha në ekonominë e kujdesit dhe pagat e barabarta, dhe më shumë mbështetje për sipërmarrëset femra; (d) përfshirja më e madhe e zërit të grave të reja; (e) një plan reagimi në emergjencë për të përshpejtuar. Eradikimi i dhunës në kundërshtim me gratë dhe vajzat, si një prioritet, që Kombeve të Bashkuara do të mbështesë, me anën e një fushate globale për eliminimin e çdo norme sociale që toleron, justifikon ose injoron dhunën kundër grave dhe vajzave, në përputhje me synimin 5.2 të Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm. Kjo gjithashtu do të jetë qendrore në përpjekjen e palëve të interesuara për të reduktuar në mënyrë të konsiderueshme të gjitha format e dhunës në nivel global (kap. IV).
32. Inkurajo shtetet anëtare të rrisin përpjekjet në drejtim të barazisë gjinore në të gjitha proceset ndërqeveritare të Kombeve të Bashkuara. Rishikimi i metodave të punës së Komisionit për Statusin e Gruas në vitin 2021 mund të përfshijë një rishikim të rolit të Komisionit në lidhje me mandatet ndërqeveritare të tjera, dhe marrjen në konsideratë se si të rritet momentum i palëve të interesuara të Forumit për Barazinë Gjinore. Vetë Kombeve të Bashkuara do të sigurojë paritet gjinore në të gjitha nivelet brenda Organizatës deri në vitin 2028. Do të ndërmerrem gjithashtu një rishikim të kapaciteteve të sistemit të Kombeve të

Bashkuara - stafit, burimeve dhe arkitekturës - për të arritur barazinë gjinore si një prioritet kryesor në të gjitha entitetet.

33. Nënshtrahja e kontratës sociale është një angazhim i pa dyshimtë për të drejtat e njeriut. Në Thirrjen time për Veprim për të Drejtat e Njeriut, unë vë në dukje shtatë sfera që kanë nevojë për vëmendje të veçantë, të cilat gjenden në të Gjithësinë Tonë të Përbashkët. Zbatimi i gjithë spektrit të të drejtave të njeriut ndodhet në zemrën e kapacitetit tonë për të rimarrë nga pandemia, rikthyer kontratën sociale dhe më shumë. Të drejtat civile, politike, ekonomike, sociale dhe kulturore janë reciproke, të pandashme dhe universale, jo shërbime të zakonshme me një çmim i cili varet nga tregu, por faktorë të esencës së ndërtimit të shoqërive më të përfshira. Ndarja dhe mbrojtja e hapësirës qytetare bën shoqëritë më të fortë dhe më reziliente, duke u bazuar në të drejtën për të marrë pjesë dhe lirinë e shprehjes, asociimit dhe tubimit. Ndërsa mbajtja e të drejtave të njeriut është një detyrim për të gjithë shtetet, përveç kësaj është edhe koha për të trajtuar të drejtat si masa zgjidhje-problemi dhe mënyra për të adresuar ndërjegje, jo vetëm për individët, por edhe për komunitetet në përgjithësi. Ne kemi një korpus rritës prova që tregon se si institucionet mund të jenë. Ne e dimë gjithashtu se institucionet që respektojnë të drejtat forcojnë kontratën sociale, duke mbrojtur shoqëritë ashtu si dhe individët dhe janë të projektuara për të parandaluar shkeljet e të drejtave të njeriut.
34. Racizmi, intoleranca dhe diskriminimi vazhdojnë të ekzistojnë në të gjitha shoqëritë, siç është vërejtur gjatë pandemisë me hedhjen fajit mbi grupe që akuzohen për virusin. Si fillim, miratimi i ligjeve të plota kundër diskriminimit, duke përfshirë bazuar në racë ose etnicitet, moshë, gjini, besim, aftësi dhe orientim seksual ose identitet gjinor, është vonuar shumë. Po ashtu, janë të nevojshme qasje të reja për të mbështetur me proaktivitet pjesëmarrjen në çështjet publike të atyre që tradicionalisht janë marginalizuar, duke përfshirë grupet minoritare dhe autoqtonet. Mund të bëhet përdorimi më i plotë i mekanizmave të të drejtave të njeriut, duke përfshirë shqyrtimin periodik universal, në këtë lidhje, dhe unë e mbështes azhurnimin e modaliteteve të shqyrtimit periodik universal nga Këshilli i të Drejtave të Njeriut si pjesë e udhëzimeve të reja.
35. Në vitin 2023, kujtojmë përvjetorin e pesëdhjetë të Shpalljes Universale të të Drejtave të Njeriut dhe 30 vjet që nga miratimi i Deklaratës së Vjenës dhe Programit të Veprimit për të drejtat e njeriut. Si kjo pikëkatërfshinë afrohet, është koha për të bërë një bilanc të situatës, për të rinovuar vlerat tona të përbashkëta dhe për të përditësuar mendësinë tonë në lidhje me të drejtat e njeriut. Duhet të marrim në konsideratë, për shembull, azhurnimin ose sqarimin e aplikimit të kuadrove dhe standardeve të të drejtave të njeriut për të adresuar

çështje të reja dhe për të parandaluar dëmet në hapësirat digjitale ose teknologjike, duke përfshirë lirinë e fjalës, fjalën e urrejtjes dhe zhdrejtëzimin, privatësinë, "të drejtën për t'u harruar" dhe neuro-teknologjinë. Të drejtën për një ambient të shëndetshëm gjithashtu e vlen një diskutim më të hollësishëm. Mund të jetë koha që të përforcohet qasja universale në internet si një të drejtë njerëzore, me hapa të shpejtë për të lidhur me internet 3.8 miliardë persona që nuk janë në lidhje me internetin deri në vitin 2030, sidomos ata që shpesh lënë mënjanë, duke përfshirë gratë, si dhe popujt autoqtonë dhe të moshuarit. Shërbimet për adresimin e përhapjes së dezinformimit dhe përmbajtjes së dëmshme që rrezikojnë jetën, në përputhje me ligjin ndërkombëtar të të drejtave të njeriut.

36. Më në fund, për të siguruar që të gjithë të shihen dhe njihen, kërkohen masa për të provuar identitetin ligjor (qëllimi 16.9 i Objectivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm) dhe për të mbyllur mosligjshmëritë ligjore, si dhe për të ndarë të dhënat sipas moshe, gjinie dhe diversiteti. Njerëzit që jetojnë në lëvizje kanë nevojë për vëmendje të veçantë, mbështetje dhe mbrojtje. Ndërsa kufizimet e pandemisë COVID-19 kanë pasur pasoja të rënda për lëvizjen e njerëzve dhe kanë lënë shumë refugjatë dhe emigrantë në varësi, zhvendosja vazhdoi të rritet. Masa për mbrojtjen, ndihmën dhe gjetjen e zgjidhjeve për të zhvendosurit në brendësi, duke përfituar nga Paneli i Nivelit të Lartë për Zhvendosjen e Brendshme, janë të nevojshme për të mos lënë asnjë të prapambetur. Inkurajoj qeveritë dhe palët e interesuara të bëjnë përparim në zbatimin e Kompaktit Global për Refugjatët dhe Kompaktit Global për Lëvizjen e Sigurt, Rregullt dhe Rregullar, duke përfshirë respektimin e parimit themelor të mosrifuzimit dhe masave për të siguruar qasje në azil për refugjatët, duke mbrojtur dhe mbajtur në lartësi të drejtat e të gjithë personave që lëvizin, pa marrë parasysh statusin, duke mbështetur vendet pritëse dhe duke përfshirë refugjatët dhe emigrantët në shërbimet publike të nevojshme.
37. Edhe pse planeta jonë po përjeton ndryshime të shpejta dhe të rrezikshme, modele ekonomike vazhdojnë të presupozojnë zgjerim të pafund dhe rritje dhe injorojnë sistemet më të gjera që mbajnë jetën dhe mirëqenien. Ne kemi nevojë për një rrugëdrejtë që të mbrojë njerëzit dhe planetin, duke lejuar zhvillim të qëndrueshëm. Kjo do të thotë zhvillime të mëdha në kuptimin e prosperitetit dhe progresit, se si t'i incentivizojmë dhe t'i matim ato, dhe si të vlerësojmë politikat.
38. Ne duhet të gjejmë menjëherë masa të progresit që plotësojnë PBB-në (Produkti Brendshëm Bruto), ashtu siç na është kërkuar të bëjmë nga 2030 në qëllimin 17.19 të Objectivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm. Ne e dimë që PBB-ja nuk merr parasysh mirëqenien e njerëzve, qëndrueshmërinë planetare, shërbimet jo-tregtare dhe kujdesin, as nuk merr parasysh dimensionet e shpërndarjes së aktivitetit ekonomik. Ngacmueshëm, PBB-ja ngritët kur ka peshkim të tepërt,

prerje pyjesh ose djegie të karburanteve fosile. Ne po shkatërrojmë natyrën, por e numërojmë si një rritje të pasurisë. Diskutime të tilla vazhdojnë që dekada. Është koha të angazhohemi kolektivisht në matjet komplementare. Pa këtë ndryshim themelor, objektivat që kemi vendosur në lidhje me biodiversitetin, ndotjen dhe ndryshimet klimatike nuk do të arrihen Unë do të konsultohem me Presidentët e Asamblesë së Përgjithshme dhe Këshillit Ekonomik dhe Social për të përcaktuar se si të përparojmë në këtë çështje. Çdo proces do të kërkojë të mbledhë Shtetet Anëtare, institucionet ndërkombëtare financiare dhe ekspertët në statistikë, shkencë dhe politikë për të identifikuar një përfundim ose përfundime përveç PBB-së që do të matin rritje dhe prosperitet të përfshirë dhe të qëndrueshëm, duke u bazuar në punën e Komisionit të Statistikave. Përveç identifikimit të masave komplementare, procesi gjithashtu do të duhet të pajtohet në rrugët drejt sistemeve kombëtare dhe globale të llogaridhënies për të përfshirë matje shtesë dhe për të vendosur sisteme për raportim të rregullt si pjesë e statistikave zyrtare. Ndërkohë, inkurajoj Shtetet Anëtare dhe të tjerët të fillojnë tashmë zbatimin e llogaridhënies sistematike mjedisore-ekonomike (SEEA) për llogaridhënien e Ekosistemit dhe sistemin për popullsinë dhe kushtet sociale, si dhe të konsiderojnë përfundime ose alternativa ekzistuese përveç PBB-së, si indeksi i zhvillimit të njeriut, indeksi i pasurisë të përfshirë, treguesi i progresit të vërtetë, indeksi i varfërisë multidimensionale dhe indeksi i zhvillimit të njeriut të përshtatur me ndryshimet në njësi të barazisë.

39. Duke rishikuar PBB-në, ne gjithashtu duhet të gjejmë mënyra për të vlerësuar kujdesin dhe ekonominë informale. Specifikisht, shumica e punës së kujdesit në të gjithë botën kryhet pa paguar dhe bëhet nga gratë dhe vajzat, duke vazhduar pabarazinë ekonomike midis gjinive. Pandemia COVID-19 gjithashtu ka pasur pasoja ekonomike të thella të polarizuara sipas gjinisë, duke theksuar dhe përkeqësuar trilionë dollarë humbje të shkaktuara nga miliarda orë punë e kujdesit pa paguar që kryhet çdo vit. Rishikimi i ekonomisë së kujdesit do të thotë vlerësimi i punës së kujdesit pa paguar në modele ekonomike, por gjithashtu investimi në kujdesin e paguar cilësor si pjesë e shërbimeve publike të nevojshme dhe marrëveshjeve për mbrojtjen sociale, duke përfshirë përmirësimin e pagesës dhe kushteve të punës (qëllimi 5.4 i Objectivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm). Më gjerësisht, ne gjithashtu duhet të gjejmë mënyra të reja për të llogaritur dhe vlerësuar ekonominë informale të gjerë.

Succeeding generations: shaping the future

40. Në vitin 1945, premtimi ishte për të shpëtuar "gjeneratat që do të vijnë" nga plagët e luftës. Një premtim i ngjashëm sot do të përfshinte patjetër një gamë

shumë më të gjerë kërcënimesh, përfshirë edhe vazhdimësinë vetë të jetës njerëzore mbi tokë. Megjithatë, jemi larg nga mbajtja e atij premtimi. Kjo gjeneratë aktuale e të rinjve sheh një botë në të cilën e ardhmja e tyre komprometohet në mënyra të shumta. Tashmë po ndiejmë efektet e krizës planetare të trefishtë të ndryshimeve klimatike, humbjes së biodiversitetit dhe ndotjes, të cilat do të bëhen vetëm më shkatërruese dhe të pakthyeshme në të ardhmen. Shumë të rinj kanë mungesë besimi në aftësinë e institucioneve ekzistuese dhe udhëheqjes për të përmbushur shqetësimet e tyre. COVID-19 hodhi këto pyetje në një ndriçim edhe më të qartë. Çdo rinovim i kontratës shoqërore duhet të përfshijë një thellim të thellë të solidaritetit ndërgjeneracional. Të rinjtë kanë nevojë të besojnë se kanë një pjesë në shoqëri dhe një të ardhme të qëndrueshme. Ata gjithashtu kanë nevojë të shohin shoqërinë t'i besojë dhe të investojë në ta.

41. Kjo rinovim i solidaritetit ndërgjeneracional duhet të zgjerohet jo vetëm për ata që janë gjallë aktualisht por edhe për fëmijët dhe nipërit e tyre. Njerëzimi përballet me një sërë sfidash afatgjata që evoluojnë nëpër qarqet e shumta të jetës njerëzore: ngrohja dhe degradimi i planetit, si dhe menaxhimi i teknologjive të reja si inteligjenca artificiale dhe redaktimi i gjeneve, ndryshimet demografike drejt një popullsie më të moshuar, urbanizimi dhe evolucioni i ofrimit të mirëqenies sociale. Me revolucionin e katërt industrial, ne jemi në një nga momentet më të rëndësishme transformuese në historinë e kohëve të fundit. Mënyra në të cilën njerëzit jetojnë, punojnë, ushqehen dhe ndërveprojnë me njëri-tjetrin me shumë mundësi do të duket shumë ndryshe në të ardhmen. Megjithatë, nxitësit tanë politikë dhe ekonomikë dominues mbeten të ngarkuar rëndë në favor të afatshkurtër dhe status quo, duke prioritetizuar fitimet e menjëhershme në kurriz të mirëqenies afatgjate njerëzore dhe planetare. Vendimet e marra sot do të formojnë kursin e planetit për shekuj me radhë. Kuptimi ynë i "ne popujt" në Kartën e Kombeve të Bashkuara ka nevojë të zgjerohet për të mbrojtur interesat e të gjithë njerëzve të shekullit njëzet e një dhe të lëmë në trashëgimi një botë të jetueshme për ata që do të vijnë pas.

42. Të rinjtë e sotëm, së bashku me gjeneratat e ardhshme, do të duhet të jetojnë me pasojat e veprimeve dhe mosveprimeve tona. Gjenerata e sotme e të rinjve është e ndryshme nga gjeneratat e ardhshme. Megjithatë, ka ardhur koha të gjejmë mënyra për t'u dhënë më shumë peshë interesave të tyre kolektive dhe për të bërë që sistemet tona të punojnë për të ruajtur të ardhmen e tyre. Ky rinovim i solidaritetit ndërgjeneracional është pjesë integrale e veprimeve të tjera të identifikuar në këtë raport, përndryshe kontrata sociale që formon të ardhmen

do të projektësohet ekskluzivisht nga ata që nuk do të jenë për ta parë të realizuar.

43. Bota sot është shtëpi për gjeneratën më të madhe të të rinjve në histori me 1.8 miliard njerëz, rreth 90 për qind e të cilëve jetojnë në vendet në zhvillim. Të rinjtë kurrë më parë nuk kanë qenë më të arsimuar apo më të lidhur, megjithatë ata vazhdojnë të përballojnë pengesa të konsiderueshme për të arritur potencialin e tyre të plotë. Rreth 267 milionë të rinj (15-24 vjeç) nuk janë në arsim, punësim ose trajnime, dy të tretat e të cilëve janë gra të reja si rezultat i pritshmërive gjinore për punë familjare pa pagë dhe punësim joformal. Pandemia ka bërë që kjo situatë të përkeqësohet akoma më shumë. Gjithashtu pandemia ekspozoi pabarazitë e mëdha midis vendeve të zhvilluara dhe atyre më pak të zhvilluara në numrat e të rinjve që janë në linjë, veçanërisht duke ndikuar në aftësinë e tyre për të vazhduar arsimimin në distancë gjatë mbylljeve të shkollave. Të rinjtë na tregojnë se sistemet tona nuk i dëgjojnë ata në mënyrë të kuptimshme dhe se sistemet tona janë me shikim të shkurtër dhe nuk i marrin seriozisht shqetësimet e tyre. Plotësimi i përparësive të të rinjve dhe përfshirja e tyre me kuptim në marrjen e vendimeve janë investime që do të sjellin rendimente të menjëhershme, si dhe do të ndërtojnë kapital njerëzor dhe kohezion social për afat më të gjatë. Veprimet më poshtë u përgjigjen përparësive të identifikuara nga të rinjtë gjatë konsultimeve për Agjendën Tonë të Përbashkët dhe përvjetorin e shtatëdhjetë e pesë të Kombeve të Bashkuara.

45. Disa vende kanë krijuar mundësi për brezat më të rinj të kenë një zë në vendimet që i ndikojnë ata, përmes këshillave të të rinjve, parlamenteve dhe ministrive. Megjithatë, këto zgjidhje nuk kanë shmangur gjithmonë simbolizmin, duke mbetur shpesh periferike ndaj proceseve kryesore politike. Lëvizjet e protestave të udhëhequra nga të rinjtë shpesh janë të nxitura nga një mosbesim i thellë ndaj klasave politike të sotme dhe një dëshirë për përfshirje të duhur në marrjen e vendimeve. Megjithatë, disa autoritete kanë shtypur protestat paqësore, kanë hedhur poshtë të rinjtë si shumë të paeksperiencuar dhe i kanë trajtuar ata si përfitues ose, më keq akoma, si kërcënime në vend që si partnerë të barabartë. Në nivel global, të rinjtë janë njohur zyrtarisht si aktorë kyçë brenda kornizave ndërqeveritare mbi paqen dhe sigurinë, zhvillimin e qëndrueshëm, ndryshimet klimatike, të drejtat e njeriut dhe veprimin humanitar. Megjithatë, edhe këtu, angazhimi nuk është gjithmonë me kuptim, as nuk garanton gjeografike, gjini, të ardhura dhe lloje të tjera të diversitetit.

46. Bazuar në angazhimet e marra nga Shtetet Anëtare në deklaratën për festimin e shtatëdhjetë e pestë vjetorit të Kombeve të Bashkuara për të dëgjuar

dhe punuar me të rinjtë, qeveritë inkurajohen të promovojnë përfaqësimin politik të të rinjve, përfshirë gratë dhe vajzat e reja. Kjo mund të përfshijë uljen e moshës së votimit dhe moshës së përshtatshme për të qenë kandidat për zyra të zgjedhura, si dhe forcimin e organeve pjesëmarrëse të të rinjve. Mbështetja e pjesëmarrjes politike të një game të ndryshme të të rinjve mund të do të thotë sfidimin e normave sociale dhe stereotipeve, veçanërisht në lidhje me gjininë, si dhe në lidhje me lloje të tjera të marginalizimit. Të rinjtë gjithashtu inkurajohen të përfitojnë nga mundësitë e disponueshme për ta, duke përfshirë ushtrimin e të drejtës së tyre për të votuar. Së bashku me hulumtuesit kryesorë dhe institucionet akademike, unë do të eksploroj një indeks "të rinj në politikë" për të gjurmuar hapjen e hapësirës politike në vende anembanë botës që gjeneratat më të reja janë kaq qartë duke kërkuar, si dhe përfshirjen e të rinjve në këto procese.

47. Brenda sistemit të Kombeve të Bashkuara, lidhja me të rinjtë mund të forcohet edhe më tej, për shembull nëpërmjet kontrolleve të rregullta, duke njohur diversitetin e tyre dhe duke arritur tek ata që janë të marginalizuar. Përpjekjet do të shtohen për të rritur pjesëmarrjen e të rinjve në mbështetjen tonë për proceset zgjedhore dhe në përpjekjet për ndërtimin e paqes, duke përfshirë edhe ndërtimin e kapaciteteve të rrjeteve lokale të të rinjve dhe organizatave të udhëhequra nga të rinjtë. Ndërkohë që emisarët tanë për çështjet e të rinjve kanë rritur profilin e këtyre çështjeve brenda Organizatës, nëse Kombeve të Bashkuara do të jenë në lartësinë e angazhimeve të saj, ky punë duhet të bëhet mbi një bazë më të qëndrueshme. Propozoj themelimin e një Zyre të Përkushtuar për të Rinjtë në Sekretariatit e Kombeve të Bashkuara, e cila do të integrojë aktivitetet aktuale të Zyrës së Emisarit për të Rinjtë, do të vazhdojë të udhëheqë avokimin në nivel të lartë dhe do të shërbejë si pika qendrore për koordinimin e sistemit të Kombeve të Bashkuara dhe përgjegjshmërinë në çështjet e të rinjve përgjatë punës sonë për zhvillimin e qëndrueshëm, çështjet humanitare dhe të drejtat e njeriut. Ndërkohë, Emisari im për Çështjet e të Rinjve do të përgatisë rekomandime për një angazhim më të kuptimshëm, të ndryshëm dhe efektiv të të rinjve në proceset konsultative dhe vendimmarrëse të Kombeve të Bashkuara, për shqyrtimin e Asamblesë së Përgjithshme, Këshillit të Sigurimit dhe Këshillit Ekonomik dhe Social dhe organeve respektive ndihmëse. Kjo do të bëhet në konsultim me të rinjtë e botës dhe në koordinim me agjencitë e sistemit të Kombeve të Bashkuara dhe palët e tjera të interesit. Arsimi cilësor (përfshirë arsimin e hershëm feminore) është një e drejtë themelore njerëzore - një nga barazuesit më të mëdhenj të shoqërisë, një parakusht që të rinjtë të jenë të pajisur për të ushtruar zërin e tyre dhe për të kontribuar në kontratën sociale, dhe një bazë për tolerancën, paqen, të drejtat e njeriut dhe qëndrueshmërinë. Megjithatë, ofrimi i

arsimit sot është në trazira. Mbi 90 për qind të fëmijëve në botë kanë pasur arsimin e tyre të ndërprerë nga COVID-19, ndërprerja më e madhe e sistemeve të arsimit në histori. Për shumë nxënës, veçanërisht vajzat dhe gratë e reja, kjo ndërprerje mund të bëhet e përhershme, me pasoja të mundshme për të drejtat e tyre, barazinë dhe zhvillimin për brezat e ardhshëm. Edhe para COVID-19, sistemet tradicionale të arsimit ende nuk po arrinin të disa 258 milion fëmijë dhe të rinj në botë dhe po dështonin të përfitonin shumë studentë me aftësi themelore madje si leximi dhe matematika. Studentët në vendet në zhvillim dhe të zhvilluara njësoj na tregojnë se ata lënë sistemin arsimor pa mjetet që u nevojiten për të përshtatur dhe lulëzuar në një botë që ndryshon me shpejtësi, duke përfshirë alfabetizimin digjital, qytetarinë globale dhe zhvillimin e qëndrueshëm. Kjo situatë përkeqësohet nga fakti që si arsimit i hershëm femëor ashtu edhe mësimi gjatë gjithë jetës, aq jetik për individët dhe shoqërinë në tërësi, mbeten një aspiratë në shumicën e vendeve.

49. Prioriteti ynë duhet të jetë të ndihmojmë fëmijët dhe të rinjtë të rimarrin mësimin e humbur gjatë pandemisë, ndërsa kryesisht të transformojmë sistemet arsimore në mënyrë që studentët të arrijnë potencialin e tyre të plotë. Do të bëhem avokat i mësimin gjatë gjithë jetës për të gjithë dhe do të mbledh një Samit për Transformimin e Arsimit në 2022 për të përshpejtuar përparimin drejt arritjes së Qëllimit të Zhvillimit të Qëndrueshëm 4. Samiti do të ndërtojë një vizion të përbashkët për arsimin, duke u bazuar në punën që do të vijë nga Komisioni Ndërkombëtar mbi të Ardhmen e Arsimit dhe progresi i fundit përfshirë edhe rifreskimin e fondit të Partneritetit Global për Arsimin dhe themelimin e Mekanizmit Global të Bashkëpunimit për Arsimin. Na nevojitet një hartë rruge për të mësuar të gjithë fëmijët të lexojnë, shkruajnë dhe të kryejnë operacione themelore matematike si dhe për t'u dhënë atyre aftësi të tjera të qëndrueshme. Sistemet arsimore duhet të modernizohen dhe të lidhen, duke bërë mësimin më të qendruar tek studenti, dinamik, përfshirës dhe bashkëpunues. Mund të kemi sukses vetëm nëse i vlerësojmë mësuesit e botës dhe punojmë me ta si partnerë në transformimin e shkollave, kolegjeve dhe universiteteve. Samiti do të trajtojë çështje kyçe, përfshirë barazinë, pengesat në arsim me të cilat përballen vajzat dhe gratë e reja, kalimin nga arsimi në punësim dhe promovimin e mësimin gjatë gjithë jetës dhe rikualifikimit. Ai do të Ai gjithashtu do të trajtojë mungesën e financimit të përshtatshëm për përpjekjet kombëtare të transformimit të arsimit, duke përfshirë zbatimin e Fasilitetit Ndërkombëtar të Financimit për Arsimin dhe burime të tjera vendase dhe ndërkombëtare. Inkluziviteti digjital do të jetë një pjesë jetike e Samitit, duke u ndërtuar mbi përpjekjet ekzistuese si nisma Giga, e cila synon të sigurojë që të gjitha shkollat të jenë të lidhura me Internetin deri në

2030. Investime më të gjera në sektorin e arsimit mund të eksploroohen gjithashtu, duke përfshirë brezin e ardhshëm të mësuesve dhe mjete digjitale arsimore me burim të hapur. Përgatitjet e Samitit do të përfshijnë qeveritë, studentët, mësuesit dhe entitetet kryesore të Kombeve të Bashkuara, duke përfshirë Organizatën e Kombeve të Bashkuara për Ars, Shkencë dhe Kulturë (UNESCO), Fondin e Kombeve të Bashkuara për Fëmijët (UNICEF) dhe Unionin Ndërkombëtar të Telekomunikacionit (ITU). Ata gjithashtu do të mbështeten në sektorin privat dhe kompanitë kryesore të teknologjisë, të cilat mund të kontribuojnë në transformimin digjital të sistemeve të arsimit.

50. Një tjetër prioritet i identifikuar nga të rinjtë është disponueshmëria dhe qëndrueshmëria e vendeve të punës të denja dhe mundësive ekonomike. Pandemia COVID-19 ka pasur një ndikim serioz mbi punëtorët e rinj dhe ata që janë në tranzicion për në punësim, veçanërisht gratë e reja. Shumë prej tyre janë duke u pajtuar me punë Kjo përvojë për të kualifikuarit shpeshherë bëhet një sfidë, kur ata paguhen nën vlerën e aftësive të tyre, duke mos i përmbushur pritjet e tyre dhe duke i penguar ata të shfrytëzojnë potencialin e tyre të plotë. Kjo gjendje ndihmon në ruajtjen e mangësitëve dhe në mungesën e të ardhurave tatimore në vendet me të ardhura të ulëta dhe të mesme. Është e nevojshme një fokus i veçantë në (ri)formimin dhe avancimin e aftësive të rinjve dhe në lidhjen e tyre nga mësimi drejt punës dhe mundësive për sipërmarrje. Disponueshmëria e vendeve të punës të mira për të rinjtë është gjithashtu lidhur me qëndrueshmërinë e tyre në të ardhmen, duke përfshirë nismat për kalimin drejt tregut të punës të ulët në emetim dhe të përshtatshëm ndaj ndryshimeve klimatike.

51. Siç dalin nga pandemia, Shtetet Anëtare inkurajohen të konsiderojnë garancitë e punës për të rinjtë, në bashkëveprim me politikën makroekonomike dhe industriale për të shtuar kërkesën për punë, duke u bazuar në treguesin "jo në arsim, punësim ose trajnim" (NEET). Masat e tjera mund të përfshijnë zgjerimin e sistemeve të mbrojtjes sociale për punonjësit e rinj; zvogëlimin e pengesave në arsimin e avancuar dhe pjesëmarrjen në tregun e punës, duke përfshirë diskriminimin gjinor ose formave të tjera të diskriminimit; zgjerimin e skemave të praktikës profesionale dhe trajnimit teknik dhe profesional; dhe integrimin e zërit të rinjve në dialogun social dhe procesin e vendimmarrjes. Rinjtë kanë kërkuar në mënyrë të veçantë të promovohet sipërmarrja, duke përfshirë në dorëkapje dhe trajnim në biznes, digjital dhe aftësitë esenciale të sipërmarrjes. Në përkrahje të përpjekjeve të shtetit dhe Iniciativës Globale ekzistuese për Punë Dignitare për Rinjtë, Kombeve të Bashkuara, në bashkëpunim me institucionet financiare

ndërkombëtare, do të nisë një barometër të rimarrjes që do të ndjekë rrugët e karrierës dhe rezultatet në tregun e punës për rinjtë nga tani deri në vitin 2025 dhe më tej, si pjesë e dekadës së veprimit për të arritur Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. Në shtesë, përpjekjet e përbashkëta për të adoptuar teknologjitë e reja dhe investuar në ekonomitë e gjelbra mund të Rezultati do të jetë krijimi i 24 milionë "vende pune të ardhshme" deri në vitin 2030. Një mënyrë për të vazhduar mund të jetë formimi i një koalicioni me ambicie të larta për të promovuar krijimin e vendeve të punëve në ekonominë gjelbër dhe digjitale, duke përfshirë ministrat relevante (financat, planifikimin, punën dhe arsimin), të rinjtë dhe palët e tjera kyçe interesante nga 20 vendet, ku tregu i punës dhe forca punësore pritet të zgjerohen më shpejt gjatë dekadës së ardhshme. Ky koalicion do të theksojë qasjen e barabartë për gratë dhe vajzat në këto vende pune, si dhe kalimin nga sektori informal në sektorin formal.

52. Investimi në brezat e rinj do të sjellë kthime të rëndësishme për ata që jetojnë sot, por problemet komplekse që ballafaqohemi me to do të zhvillohen gjatë disa gjeneratave. Vendimet e sotme mbi çështje si klima, teknologjia dhe zhvillimi do të ndryshojnë thellësisht jetën e 10.9 miliardë njerëzve që pritet të lindin në këtë shekull, kryesisht në Afrikë dhe Azinë.

53. Principi i drejtësisë ndërgjeneratale - njohja e përgjegjësive ndaj brezave të ardhshëm - ka rrënje të thella në traditat kulturore dhe fetare të ndryshme dhe shfaqet në Kushtetutën e Komisioni Botëror për Mjedis dhe Zhvillim në vitin 1987 zbuloi se "profligacia" e gjeneratave të tanishme po "mbyll shpejt opsionet për gjeneratat e ardhshme", duke kërkuar veprime drastike për t'i mbrojtur ato. Mirëqenia e gjeneratave të ardhshme është njohur që atëherë në dokumentet ndërkombëtare mbi zhvillimin e qëndrueshëm dhe mjedisin, si dhe në Deklaratën e UNESCO-s për Përgjegjësinë e Gjeneratave të Tanishme Ndaj Gjeneratave të Ardhshme. Megjithatë, kjo njohje nuk ka rezultuar domosdoshmërisht në hapa të kuptueshëm për të marrë parasysh interesat e gjeneratave të ardhshme, as në nivel kombëtar dhe as në sistemin multilateral. Kalkulimet e shkurtra vazhdojnë të dominonin në formulimin e politikave.

54. Propozimet në këtë raport do të çonin në vendosjen e qasjeve që do të përfitonin gjeneratat e ardhshme në afat të gjatë. Përtej kësaj, i ftoj Shtetet dhe palët e tjera të interesuara të marrin në konsideratë hapa specifike për të marrë parasysh interesat e gjeneratave të ardhshme në vendimmarrjen kombëtare dhe globale. Ndërsa modalitetet në nivel kombëtar janë çështje për Shtetet të vendosin, disa mundësi janë të shpjeguara më poshtë. Marrja parasysh e interesave të gjeneratave të ardhshme do të kërkojë dy adaptime: forcimin e

kapaciteteve tona për të kuptuar dhe vlerësuar të ardhmen, ndërtimin e mendimit afatgjatë në politikat dhe vendimmarrjet e rëndësishme; dhe krijimin e forumeve dhe mjeteve specifike për të mbrojtur interesat e gjeneratave të ardhshme në të gjitha nivelet e qeverisjes.

55. Forca e një mendimi të shkurtërfrustrues është e fortë dhe po rritet. Jemi në një kohë akcelerimi dhe pasigurie, ku tregjet nga shpërthimet në zbritje, dinamikat politike të ndryshueshme dhe inovacionet e shtyrura nga teknologjia kërkojnë përgjigje të shpejta dhe rezultate të shpejta. Në të njëjtën kohë, ne kemi kapacitetin për të menduar për afat të gjatë më shumë se kurrë më parë. Modelimi teknologjik, klimatik dhe demografik na ofron skenarë të mbështetur empirikisht që shkojnë deri në fund të shekullit të njëzet e një dhe përtej. Ne dimë, për shembull, se normat tona aktuale të emetimeve të karbonit po çojnë në ndryshime të temperaturave globale që do të ndikojnë në mënyrë të pariparueshme në çdo person në planet. Kjo njohuri duhet të bëhet burim i veprimit. Është koha të vendosim analizën, planifikimin dhe mendimin afatgjatë në qendër të qeverisjes kombëtare dhe sistemit multilateral. Duhet të zgjerojmë mendimin dhe institucionet tona në kohë.

56. Kombeve të Bashkuara do t'i nënshtrohet një rishikimi i punës së saj për të fuqizuar këtë kapacitet. Kjo do të përfshijë kryerjen e vlerësimeve të ndikimit të ardhshëm të politikave dhe programeve të mëdha, thirrjen e ekspertëve të shikueshmërisë dhe planifikimit nëpër sistemin e Kombeve të Bashkuara dhe partnerët e saj multilaterale, raportimin e rregullt mbi megatrendet dhe rreziqet katastrofike (kap. IV) dhe bashkëpunimin me një komunitet më të gjerë të autoriteteve qeveritare, akademike, shoqërisë civile, sektorit privat, filantropike dhe aktorëve të tjerë për të fuqizuar shikueshmërinë strategjike, përgatitjen për rreziqe katastrofike dhe vendimmarrjen paraprake që vlerëson në vend që t'i ndajë vlerën e ardhshme. Kjo punë kolektive do të mbledhet në një Laborator të Ardhshëm ("Futures Lab") dhe mund të mbështesë Shtetet, autoritetet nënkomunale dhe të tjerë për të ndërtuar kapacitete dhe shkëmbim të praktikave të mira për të përmirësuar afatgjatësinë, veprimin përpara dhe ndërprerjen e fleksibilitetit.

57. Gjeneratat e ardhshme, sipas përkufizimit, nuk janë të përfaqësuara në vendimmarrjen e sotme dhe nuk janë në gjendje të shprehin nevojat e tyre. Për të përkthyer në praktikë principin e drejtësisë ndër-gjeneratale, mund të merret në konsideratë krijimi i forumeve për të vepruar në emër të tyre, si të drejtuesit e tyre, si dhe krijimi i mjeteve për të mbrojtur më tej interesat e tyre.

58. Në nivel kombëtar, disa vende kanë themeluar komitete për të ardhmen ose komisionerë për gjeneratat e ardhshme që këshillojnë qeveritë dhe organet publike mbi efektet e vendimeve të tanishme mbi njerëzit në të ardhmen. Shtete të tjera mund të themelojnë mekanizma të ngjashëm, duke ndërtuar mbi këto praktika të mira. Në nivel multilateral, një numër i rritur i Shteteve Anëtare dhe mbështetësve kanë propozuar mundësi për të përfaqësuar gjeneratat pasuese në sistemin e Kombeve të Bashkuara, duke përfshirë një Komisioner ose Person të Drejtave për Gjeneratat e Ardhshme, një Komision Mbikëqyrës Global për të Ardhmen, ose një Këshill Ndërmjetësues të riorientuar. Për të ndihmuar në shqyrtimin e gjallërisë së këtyre dhe mundësive të tjera, unë propozoj emërimin e një Ndiqësi të Veçantë për Gjeneratat e Ardhshme, duke ndërtuar mbi një propozim të paraardhësit tim në vitin 2013. Ndiqësi i Veçantë mund të ngarkohet me përfaqësimin e interesave të atyre që pritet të linden gjatë shekullit të ardhshëm. Ndiqësi i Veçantë gjithashtu mund të mbështesë punën e sistemit multilateral në mendimin afatgjatë dhe shikueshmërinë, duke përfshirë përmes Laboratorit të Ardhshëm të përmendur më lart. Një nga detyrat e para të Ndiqësit të Veçantë mund të jetë të shqyrtojë, së bashku me Shtetet Anëtare, përdorimin e Këshillit të Mbikëqyrjes për të dhënë zë njësisive të ardhshme (kap. V).

59. Shtetet Anëtare mund të marrin në konsideratë edhe përfshirjen e detyrimeve ndaj gjeneratave të ardhshme në Kushtetutat e tyre dhe në strukturat ligjore kombëtare, një hap që është marrë tashmë nga shumë vende. Interesat e brezave të rinj dhe atyre të ardhshëm po merren gjithnjë e më shumë në konsideratë nga gjykatat kombëtare, veçanërisht në kontekstin e ndryshimeve klimatike dhe mjedisit. Në nivel ndërkombëtar, këto përpjekje mund të konsolidohen në një Deklaratë për Gjeneratat e Ardhshme. Kjo mund të ndërtohet mbi Deklaratën e UNESCO-së më lartpërmendur për të specifikuar detyrimet ndaj gjeneratave të pasuara dhe për të zhvilluar një mekanizëm për të ndarë praktikën e mira dhe për të monitoruar se si sistemet e qeverisjes adresojnë sfidat afatgjata.

60. Një kontratë shoqërore e rinovuar në nivel kombëtar dhe solidariteti ndërgjenerata duhet të gjejë shprehje në një marrëveshje të re në nivel global. Pandemia e COVID-19 na kujtoi se jemi më të ndërlidhur dhe të varur njëri nga tjetri se kurrë më parë në historinë njerëzore. Bashkëpunimi ndërkombëtar zbuti disa nga dëmet e shkaktuara nga pandemia e COVID-19, por reagimi ndaj pandemisë po ashtu tregoi mungesa serioze në efikasitetin e veprimeve multilaterale kur ishin më së shumti të nevojshme. Nuk mund të lejojmë të injorohen ato boshllëqe nëse duam të jemi gati për kërcënimet eventuale, ose madje ekzistenciale, që mund të na presin në të ardhmen. Për të arritur skenarin e

shpërthimit, është e nevojshme një rinovim serioz i parimeve dhe praktikave të veprimeve kolektive në nivel global, duke ndërtuar mbi ato që po funksionon dhe çfarë është arritur deri më tani.

61. Konceptet binjake të përbashkët global dhe të mirave publike globale përdoren në kontekste dhe fusha të ndryshme, duke përfshirë ligjin dhe ekonominë. Megjithëse mungon një përcaktim i pajtuar, për qëllimet tona ato paraqesin një pikë fillestare të dobishme për një rishikim serioz të pozitës së tanishme. Përbashkëtitë globale përgjithësisht përmendin burime natyrore ose kulturore që ndahen dhe përfitojnë të gjithë ne. Ata përfshijnë katër përbashkëtitë e kuptuara konvencionalisht që janë përtej juridiksionit kombëtar - detet e larta, atmosfera, Antarctica dhe hapësira e jashtme - të cilat tani gjenden në krizë. Mirat publike kuptohen si ato mallra dhe shërbime që ofrohen dhe përfitojnë të gjitha shoqërinë, të cilat në nivel kombëtar mund të përfshijnë ndriçim të rrugëve, departamentet e zjarreve, kontrollin e trafikut ose ujin e pastër. Disa dobi publike janë njohur gjatë kohës si të natyrshme në nivel global, pasi nuk mund të ofrohen mjaftueshëm nga një Shtet i vetëm duke vepruar vetëm dhe kanë të bëjnë me mirëqenien e njerëzimit si të tërë. Këto kanë pasuar tradicionalisht nga aspiratat globale për paqe, deri te praktikat, si rregullimi ndërkombëtar i aviacionit civil. Përfundimisht, ajo që dallon këto hapësira të çmuara është se mbrojtja e tyre është një detyrë gjithnjë e më urgjente që mund t'i ndërmarrim vetëm së bashku. Megjithatë, sistemi multilateral ende nuk është përshtatur për strategjitë, investimet ose solidaritetin e nevojshëm, duke na lënë të gjithë të prekshëm nga krizat, siç është ai në shëndetin publik global, siç tregoi COVID-19, në ekonominë globale dhe sistemin financiar, si në krizën financiare të vitit 2008 dhe tronditjen aktuale nga COVID-19, dhe në shëndetin e planetit tonë, duke rezultuar në krizën planetare të klimës, humbjes së biodiversitetit dhe ndotjes që përballim tani.

62. Një nga thirrjet më të forta që dalin nga konsultimet për 75-vjetorin dhe Agjenda Jonë e Përbashkët ishte për të forcuar qeverisjen e përbashkët globale dhe të mirave publike globale. Kjo nuk kërkon institucione të reja. Përkundrazi, ne kemi nevojë për vendosmëri të re dhe mënyra të reja të punësuarit së bashku që përshtaten me sfidat që kemi përpara dhe peizazhin e ndryshuar të aktorëve (publik, qytetar dhe privat) që kanë kapacitetin për të kontribuar në zgjidhje. Ekuilibri midis një shpërthimi global dhe një skenari rrëzimi varet nga zgjedhjet që bëjmë tani. Këto zgjedhje janë në fund të fundit në duart e Shteteve Anëtare, me mbështetjen e aktorëve të tjerë relevante.

63. Duke u bazuar në konsultimet tona të zgjeruara dhe në udhëzimet e deklaratës për 75-vjetorin, unë paraqes më poshtë disa fusha të shqetësimit

ndërkombëtar që mund të konsiderohen si mira publike globale ku nevojitet veprim. Po ashtu, mendoj se si këto shqetësime globale mund të shërbejnë ose mbrohen më mirë. Në disa fusha, ekzistojnë marrëveshje dhe momentum të forta, por ato nuk po arrijnë të ndjekin ritmin me rëndësinë e sfidës ose po vuajnë nga mungesa e zbatimit, ndërsa në fusha të tjera marrëveshjet ose rrugët e udhëzimeve janë të vjetra, të fragmentuara ose embrionale. Qeverisja e shëndetit publik global është nënfinancuar, e izoluar dhe e deformuar nga mungesa e stimujve për drejtësi. Përmirësimet në dekadat e fundit në reagim ndaj krizave specifike nuk janë ndjekur gjithmonë ose zbatuar në tërësi. Udhëheqja globale është penguar nga kufizimet në mandatin e Organizatës Botërore të Shëndetit (WHO) dhe financimi kronik i saj, me 80 për qind të buxhetit vjetor prej 2 miliardë dollarësh të varur nga kontributet e caktuara, që i bie të nënshtrohet dhe kapacitetit të vet për të përmbushur detyrën e saj. Megjithatë, edhe përkundër pyetjeve të nevojshme por të vështira, është e rëndësishme të mos humbim prej sysh se çfarë ka shkuar mirë, falë pjesërisht një ekosistemi të fortë të partneriteteve, si dhe hapat e fundit për të fuqizuar WHO-në, Rregullat Ndërkombëtare të Shëndetit (2005) dhe kapacitetet rajonale, si Kontrolli dhe Parandalimi i Sëmundjeve në Afrikë. Nëse virusi do kishte shpërthyer një dekadë ose më shumë herët, pasojat do të ishin më të rënda. Përparimet në monitorimin e shëndetit, zhvillimet shkencore dhe partneritetet publike-private kanë qenë thelbësore për zhvillimin e pa parë të testeve, trajtimeve dhe vaksinave efektive për COVID-19.

65. Qeverisja e shëndetit publik global është nënfinancuar, e izoluar dhe e deformuar nga mungesa e stimujve për drejtësi. Përmirësimet në dekadat e fundit në reagim ndaj krizave specifike nuk janë ndjekur gjithmonë ose zbatuar në tërësi. Udhëheqja globale është penguar nga kufizimet në mandatin e Organizatës Botërore të Shëndetit (WHO) dhe financimi kronik i saj, me 80 për qind të buxhetit vjetor prej 2 miliardë dollarësh të varur nga kontributet e caktuara, që i bie të nënshtrohet dhe kapacitetit të vet për të përmbushur detyrën e saj. Megjithatë, edhe përkundër pyetjeve të nevojshme por të vështira, është e rëndësishme të mos humbim prej sysh se çfarë ka shkuar mirë, falë pjesërisht një ekosistemi të fortë të partneriteteve, si dhe hapat e fundit për të fuqizuar WHO-në, Rregullat Ndërkombëtare të Shëndetit (2005) dhe kapacitetet rajonale, si Kontrolli dhe Parandalimi i Sëmundjeve në Afrikë. Nëse virusi do kishte shpërthyer një dekadë ose më shumë herët, pasojat do të ishin më të rënda. Përparimet në monitorimin e shëndetit, zhvillimet shkencore dhe partneritetet publike-private kanë qenë thelbësore për zhvillimin e pa parë të testeve, trajtimeve dhe vaksinave efektive për COVID-19.

66. Rekomandimet e Panelit të Pavarur për Përgatitjen dhe Reagimin ndaj Pandemisë ofrojnë një pikë fillestare të rëndësishme. Unë jap mbështetjen time për shumicën e gjetjeve të tij dhe propozoj propozimet shtesë në vijim.

67. Provimi më i madh afatshkurtër i multilateralizmit është përpjekja për të përfunduar pandeminë COVID-19, veçanërisht duke fituar garën midis vaksinave dhe variantëve. Në mes të korrikut 2021, mbi 3.4 miliardë doza vaksinash ishin administruar në nivel global, por në një mënyrë të pauniformuar duke na lënë të gjithë të prekshëm. Ne kemi nevojë për mbi 11 miliardë doza për popullatën globale për të kaluar pragun e vaksinimit të 70 për qind që mund të përfundojë fazën akute të kësaj pandemie. Kjo do të përfshijë përpjekjen më të madhe të shëndetit publik në histori. Në këtë mënyrë, bota ka nevojë për një plan global të vaksinimit për: (a) të paktën dyfishojë prodhimin e vaksinave dhe të sigurojë një shpërndarje të drejtë, duke përdorur Fakultetin e Përpjekjes Globale për Vaksinën COVID-19 (COVAX) si platformë; (b) të koordinojë zbatimin dhe financimin; dhe (c) të mbështesë gatishmërinë dhe kapacitetin e vendeve për të zbatuar programet e imunizimit duke trajtuar problemet serioze të dyshimit për vaksinat. Për të realizuar këtë plan, kam thirrur për një forcë detyre të emergjencës që të sjellë së bashku të gjitha vendet me kapacitete prodhuese të vaksinave, WHO-në, Aleancën Gavi dhe institucionet financiare ndërkombëtare.

68. Qeverisja afatgjatë e shëndetit global duhet të përqëndrohet më shumë në parandalim, përgatitje dhe drejtësi. Ka disa fusha ku është nevojë urgjente për veprim kolektiv. Së pari, duhet të gestohet pavarësia, autoriteti dhe financimi i WHO-s. Kjo përfshin stabilitetin financiar dhe autonomi më të madh, bazuar në burime të plotësisht të pakushtëzuara, rritjen e fondit dhe një proces të organizuar të rimbushjes për pjesën e mbetur të buxhetit. Sikurse është rekomanduar nga Paneli i Pavarur, kjo gjithashtu kërkon fuqizimin e WHO-s në lidhje me udhëzimet dhe vlerësimet normative, politike dhe teknike, si dhe qasje të plotë në informacion dhe ndarje të informacionit. WHO duhet të luajë një rol udhëheqës dhe koordinues në përgjigjen ndaj emergjencave nga një pandemi, dhe zyrat e WHO-s në vendet duhet të kenë burimet dhe të jenë të pajisura për të reaguar ndaj kërkesave teknike nga Qeveritë për të mbështetur përgatitjen dhe reagimin ndaj pandemisë.

69. Së dyti, siguria dhe përgatitja globale për shëndetin (sidomos investimet në përgatitjen për pandemi, por gjithashtu edhe për një gamë më të gjerë sfidash potenciale shëndetësore) duhet të forcohen përmes një angazhimi politik dhe udhëheqje të vazhdueshme në nivelin më të lartë. Inkurajoj shtetet të konsiderojnë rekomandimet e bëra nga Paneli i Pavarur, duke përfshirë

përditësimin e planeve kombëtare të përgatitjes për krizat shëndetësore të ardhshme dhe një proces periodik universal për shqyrtimin reciprok për të nxitur përgjegjshmërinë dhe mësimin midis vendeve. Sistemi ndërkombëtar për përgatitjen dhe reagimin ndaj pandemive, përfshirë sistemet për sigurimin e njohjes së hershme, një kapacitet verifikimi të pavarur për WHO-në dhe frenimin e përdorimit të patogjenëve të rinj, duhet të financohen mjaftueshëm dhe parashikueshëm, ndoshta përmes një strukture që bazohet në mekanizmat ekzistues globalë të financimit të shëndetit për të zvogëluar fragmentimin. Inkurajoj shtetet kolektivisht të angazhohen për rritjen e financimit ndërkombëtar për parandalimin dhe përgatitjen për pandemi, ashtu siç rekomandohet nga Paneli i Pavarur i Niveli i Lartë i G20 për Financimin e Bujqësisë Globale për Përgatitjen dhe Reagimin ndaj Pandemisë. Ne gjithashtu kemi nevojë për një arsenal më të fuqishëm për përmbushjen e Rregullores Ndërkombëtare të Shëndetit (2005). Përpjekjet e Shteteve Anëtare të WHO-s për të arritur një instrument përgatitjeje dhe reagimi ndaj pandemisë janë të mirëpritura në këtë kontekst. Platforma për emergjencat komplekse, e propozuar më poshtë, do të ishte gjithashtu e disponueshme në rast të një pandemie të ardhshme si një komplement për çdo masë të marra nga WHO për të forcuar sistemin e saj global të monitorimit dhe deklaruar emergjencat shëndetësore të interesit ndërkombëtar.

70. Së treti, duke u bazuar në modelin ACT-Accelerator, zhvillimi i produkteve dhe aksesit në teknologjitë e shëndetit duhet të përshpejtohet në vendet me të ardhura të ulëta dhe të mesme, veçanërisht për sëmundjet e neglizhuara ose infektuese që po dalin, por gjithashtu edhe për një gamë më të gjerë kërcënimesh shëndetësore si rezistenca ndaj antimikrobialëve. Kjo do të kërkojë një prodhim dhe një zinxhir furnizimi më të qëndrueshëm, duke përfshirë edhe në nivel rajonal, së bashku me stimuj që lidhin investimet në kërkim dhe zhvillim me rezultatet shëndetësore dhe jo me fitimet, si sisteme shpërblimi apo fonde ndikimi në shëndet për të nxitur inovacione të ardhshme. Mundi të konsiderohen më tej transferimet e teknologjisë dhe angazhime për licencimin vullnetar në marrëveshjet ku ka shpenzime publike në kërkim dhe zhvillim.

71. Përfundimisht, COVID-19 ka treguar ndikimet e thella sociale të krizave globale të shëndetit. Disa Qeveri kanë ndërmarrë hapa për të krijuar mbulim shëndetësor universal, duke përfshirë edhe shëndetin mendor, dhe të gjitha vendet inkurajohen të bëjnë këtë pa vonuar. Hapat për të adresuar determinantët sociale të shëndetit janë gjithashtu të rëndësishëm. Kjo do të thotë njohja e lidhjes midis njerëzve, kafshëve dhe bimëve dhe mjedisit të tyre të përbashkët

përmes koncepteve si Shëndeti i Përbashkët (One Health), zvogëlimi i ndotjes, zvogëlimi i rreziqeve në sistemet tona të ushqimit, zvogëlimi i varfërisë dhe pabarazisë gjinore, dhe promovimi i biosigurisë globale.

72. Pandemia COVID-19 është vetëm kujtesa më e fundit e ndjeshmërisë sonë ndaj shokëve ekonomikë. Përmirësime të shpejta u bënë në sistemet globale për të shmangur një recesion botëror si përgjigje ndaj krizës së vitit 2008, por pikat e buta në politikat ekonomike kombëtare vazhdojnë të shfaqen në nivel global, duke përfshirë tendencën për të vlerësuar suksesin me masa të ngushta dhe të shkurtra të fitimit dhe rritjes dhe stimujt e përdhunueshëm të praktikave biznesore që vendosin interesat e aksionarëve mbi ato të të gjithë palëve të tjera të interesuara. Pandemia eksploroj gjithashtu probleme të tjera, përveç tjerash, kufijtë e PBB si një prag për përcaktimin e mbështetjes ndërkombëtare përkundër rreziqeve dhe vulnerabiliteteve të tjera, mungesa e reziliencës në tregtinë ndërkombëtare dhe zinxhirët e furnizimit dhe mungesa e vizionit të një sistemi që nuk mund të pajtohet për të investuar mjaftueshëm në një fushatë vaksinimi globale që mund të shpëtonte gjysmë milioni jetë në vitin 2021 dhe të shtonte 9 trilionë dollarë në ekonominë globale deri në vitin 2025, një kthim që tejkalon shumën e kostos së përcaktuar prej 50 miliardë dollarësh.

73. Një ekonomi globale që është e qëndrueshme dhe e drejtë është një karakteristikë e një dobi publike globale, që kërkon bashkëpunim ndërkombëtar të fortë së bashku me një rithënim të ndërlidhjes midis ekonomisë, njerëzve dhe planetit. Qeverisja ekonomike drejtohet një pjesë jo proporcionale nga një numër i vogël i shteteve dhe aktorëve financiarë, dhe është e izoluar nga fushat e tjera të vendosjes së agjendës ndërkombëtare dhe marrjes së vendimeve, pavarësisht përpjekjeve të mirëpritura të bëra nga Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) dhe Banka Botërore, ndër të tjera, për të marrë më mirë në konsideratë zhvillimin e qëndrueshëm, të drejtat e njeriut dhe përgatitjen dhe reziliencën. Duke u bazuar në frymën e propozimeve të mëparshme për një Këshill Sigurie Ekonomike, si dhe bashkëpunimin vërejtur gjatë pandemisë, propozoj një Samit Dyvjeçarë në nivelin e kryetarëve të Shtetit dhe Qeverisë midis anëtarëve të G20 dhe anëtarëve të Këshillit Ekonomik dhe Social, Sekretarit të Përgjithshëm dhe kryetarëve të institucioneve financiare ndërkombëtare për të punuar drejt një ekonomie globale më të qëndrueshme, përfshirëse dhe të rezistentë. Kjo do të na lejonte të kombinonim më sistematikisht forcat e ndryshme të trupave të rëndësishme dhe të përdorim më plotë pasojat e procesit ndërmjetësues në financimin për zhvillimin e qëndrueshëm. Çështjet e menjëhershme që kjo tubim dyvjeçar mund të promovojë përfshijnë financim ultra të gjatë dhe inovativ për zhvillimin e

qëndrueshëm dhe një "stimulim i investimeve" për qëllime të Ndhmës Zhvillimore të Qëndrueshme për një tranzicion të gjelbër dhe të drejtë për të gjitha vendet në nevojë, stimuj më fleksibël për kërkim dhe zhvillim për të nxitur inovacionin dhe një proces për zgjidhjen e dobësive të vjetra në arkitekturën ndërkombëtare të borxheve. Më tej, mund të përpiqemi për një "aleancë të fundit" për të katalizuar dhe ngritur veprimet e politikave për të arritur ata që janë më larg si pjesë e përpjekjeve për të arritur qëllimet.

74. Një sistem tregtar multilateral më i drejtë dhe më i rezistent do të ishte i hapur, bazuar në rregulla, transparent dhe pa diskriminim. Organizata Botërore e Tregtisë (WTO) po rinovohet dhe përditësohet për të marrë në konsideratë realitetet e shekullit të njëzetë e një, si tregtia elektronike dhe ekonomia dixhitale, që ofrojnë mundësi për përfshirjen e ndërmarrjeve mikro-, të vogla dhe të mesme dhe grave në tregtinë ndërkombëtare. Përvojat janë gjithashtu të nevojshme për të pajtuar tregtinë ndërkombëtare me ekonominë gjelbër dhe ekonominë ciklike, duke përfshirë negociatat e zgjeruara mbi mallra dhe shërbime mjedisore. Duhet të largohemi nga qasjet proteksioniste, duke maksimizuar tregtinë në çdo kosto, me efekte të mëdha anësore, drejt një sistemi që inkurajon pranimin e praktikave që përmirësojnë mirëqenien dhe marrëveshjet tregtare multilaterale efektive. Kjo do të thotë gjithashtu promovimin dhe vlerësimin e kapacitetit teknologjik, inovacionit dhe reziliencës në vendet në zhvillim, duke përfshirë më shumë fleksibilitet në të drejtat e pronës intelektuale, transferim teknologjic, mbështetje për lehtësimin e tregtisë dhe kufizimet në përdorimin e kufizimeve tregtare, veçanërisht në një pandemi globale. Rikthimi i një mekanizmi efektiv të zgjidhjes së mosmarrëveshjeve është kyç.

75. Një ekonomi globale e rezistentë do të shihte gjithashtu që më shumë vende kanë aftësi për të mbështetur banorët e tyre, përmes financimeve për zhvillim të qëndrueshëm të lidhura me Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. Kjo, në kthim, kërkon sektora publike me burime të mjaftueshme dhe aktorë privatë që e kuptojnë veten se po kontribuojnë dhe po përfitojnë nga ofrimi i dobishmërive të përgjithshme globale. Bashkëpunimi global i fortë për të promovuar integritetin financiar duke adresuar evazionin e taksave endemik dhe shmangien agresive të taksave, si dhe rrjedhat financiare të paligjshme, ka ardhur vonë (siç është diskutuar në kapitullin II më lart). Masat për të rritur drejtësinë, si një taksë minimale globale për korporatat dhe taksë solidariteti, do të ishin sinjale të qarta se ndërmarrjet private dhe ata më të pasurit që përfitojnë më shumë nga modelet ekonomike aktuale duhet të kontribuojnë në mirëqenien publike kombëtare dhe globale. Përpjekjet për të gjetur një pajtim për masa komplementare me GDP

mund të forcohen nga një kalim global larg përdorimit të GDP për të përcaktuar qasjen në financim dhe mbështetje koncesionare, udhëhequr nga institucionet financiare ndërkombëtare së bashku me Kombën e Bashkuar. Indeksët e sëmundshme ndaj shpërthimeve të jashtme dhe kritereve të rrezikut sistematik mund të kenë një peshë më të madhe. Bankat e zhvillimit multilaterale gjithashtu mund të rishikojnë rregullat e tyre operative dhe menaxhimin e pasurive për të rritur kapacitetin e tyre për të mbështetur investimet në vendet e zhvilluara.

76. Për të arritur këtë dinamikë të re për ekonominë globale, duhet të ndryshohen modellet e biznesit për të lidhur më mirë bizneset, tregjet dhe shoqërinë. Bizneset e forta dhe të qëndrueshme ndërtohen mbi vlerat globale, duke përfshirë të drejtat e njeriut dhe të punës, qëndrueshmërinë mjedisore dhe luftën kundër korrupsionit, të cilat janë të inkorporuara në Kompaktin Global të Kombës e Bashkuar. Veprimi i koordinuar nga komuniteti i biznesit për të pajtuar praktikatat e tyre të biznesit me qëllimet globale, duke përfshirë edhe Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm, është jetik.

77. Fundja, ende na mungojnë mënyrat e paraprakohura për të thirrur aktorët relevante në rast të një krize ekonomike globale. Sikurse me pandemitë e ardhshme, platforma e propozuar për reagim në emergjencë gjatë krizave (shihni kapitullin IV.B më poshtë) mund të jetë e disponueshme në rast të krizave ekonomike dhe tronditjeve të ardhshme me shkallë dhe madhësi të mjaftueshme. Përveç përgatitjes për një krizë, duhet të bëjmë gjithçka që mundemi për të investuar në reziliencë dhe parandalim; kështu, modelet dhe politikat ekonomike për të siguruar qëndrueshmëri, mirëqenie dhe të ardhme, siç është rekomanduar në gjithë këtë raport, janë hapat më jetikë të gjitha.

78. Ne po zhvillojmë një luftë vetëvrasëse kundër natyrës. Rrezikojmë të kallojmë kufijtë e pakthyeshëm dhe të përshpejtojmë krizat që mund të duhen shekuj ose madje mijëvjeçarë për t'i kthyer prapa. Klima jonë, mjedisi ynë dhe planeti ynë janë pasuri kritike globale që duhet të mbrohen për të gjithë njerëzit, tani dhe në të ardhmen. Ne jemi tashmë në 1.2 gradë Celsius mbi nivelet para-industriale dhe po ngrihemi shpejt. Paneli Ndërqeveritar për Ndryshimet Klimatike na paralajmëroi në gusht 2021 se jemi në rrezik të menjëhershëm për të prekur kufirin e rrezikshëm të 1.5 gradë Celsius në afat të afërt. Çdo fraksion i një grade përfaqëson humbje të jetës, të punës, pasurive, specieve dhe ekosistemeve. Ne duhet të zvogëlojmë dramatikisht emetimet çdo vit, drejt një zvogëlimi prej 45 për qind deri në vitin 2030 dhe emetime neto zero deri në vitin 2050, siç është bërë e qartë nga Paneli, megjithatë temperaturat vazhdojnë të rriten. Ne duhet të forcojmë popullatat tona, infrastrukturën, ekonominë dhe shoqëritë tona për të

qenë reziliente ndaj ndryshimeve klimatike, megjithatë adaptimi dhe rezilienca vazhdojnë të mbeten seriozisht të nënfinancuar.

79. Ne në përgjithësi pajtohemi me atë që duhet bërë. Marrëveshja e Parisit është një arritje unike, duke sjellë të gjitha kombet në një qëllim të përbashkët për luftimin e ndryshimeve klimatike dhe adaptimin ndaj pasojave të tyre. Për të përmbushur kërkesat e shkencës dhe synimet e Marrëveshjes së Parisit, nevojiten partitë dhe të gjithë palët e interesuara të prezantojnë plane më ambicioze klimatike kombëtare për vitin 2030 dhe të zbatojnë politika dhe veprime konkrete të përputhura me një të ardhme neto zero, duke përfshirë ndalimin e ndërtimit të termocentralëve me qymyr pas vitit 2021, transferimin e subvencioneve për karburante fosile në energji rinovues dhe vendosjen e një çmimi për karbon. Ne kemi nevojë për një paketë solidariteti të besueshme për mbështetjen e vendeve në zhvillim, një paketë që përfshin arritjen e objektivit të sigurimit të 100 miliardë dollarëve çdo vit, përcaktimin e 50 për qind të financës klimatike për adaptim dhe rezilienca, si dhe sigurimin e mbështetjes teknologjike dhe ndërtimit të kapaciteteve, të cilat do të rriten me shtimin e nevojave. Ne kemi nevojë që bankat e zhvillimit multilaterale dhe institucionet financiare të tjera të përputhen portofolin e tyre me Marrëveshjen e Parisit. Procesi për të negociuar një objektiv të ri financiar klimatik pas vitit 2025 që do të fillojë në vitin 2021 duhet gjithashtu të bazohet dhe të përgjigjet ndaj nevojave të vendeve në zhvillim.

80. Është po aq e rëndësishme të fillohet një përpjekje globale për të organizuar një kalim të drejtë për të krijuar punë të mira dhe vende pune cilësore si një ndihmës kryesore për veprim dhe ambicie klimatike. OIT dhe shumë studime të tjera vlerësojnë se kalimi nga ekonomia e griut në ekonominë e gjelbër do të rezultojë në krijimin neto të miliona vende pune deri në vitin 2030. Kërkoj që të gjitha vendet të përkrahin Udhëzimet e OIT për një Kalim të Drejtë drejt Ekonomive dhe Shoqërive të Qëndrueshme Mjedisore për të Gjithë dhe t'i pranojnë ato si standardin minimal për të siguruar përparim në punë të mira për të gjithë. Komunitetet e Bashkuara do të mbështesin plotësisht këtë kalim të drejtë dhe përpjekjet për të siguruar që komunitetet e pasura dhe të pasura të dalin nga ky kalim drejt një të ardhme neto zero.

81. Ka disa shenja që bota po zgjohet ndaj rrezikut që përballon. Një koalicion global rritës i Shteteve Anëtare, duke përfshirë të gjitha vendet e Grupit të Shtatë të madh, qytetet dhe bizneset, janë angazhuar të arrijnë emetimet neto zero deri në vitin 2050 dhe po vendosin synimet e vështira dhe të besueshme ndërmjetëse të nevojshme për të arritur këtu. Lëvizja shoqërore për të ndaluar ndryshimet klimatike dhe për të shpejtuar bashkëpunimin ndërkombëtar, e udhëhequr nga të

rinjtë, ka shtrirë në çdo kontinent dhe çdo vend. Çmimi i energjisë së rinovueshme po bie shpejt, fundi i qymyrit është në horizont dhe teknologjitë po përdoren në shkallë për të arritur zvogëlimet e shpejta në emetimet gjatë këtij dekadi. Ne ende mund të kufizojmë ngrohjen në 1.5 gradë Celsius mbi nivelet para-industriale, rritim investimesh për të promovuar reziliencën ndaj ndikimeve dhe për të luftuar humbjen e ekosistemeve dhe biodiversitetin. Për këtë, megjithatë, nevojitet një qeverisje më e shpejtë, më fleksibël dhe më efektive në fushën e klimës dhe mjedisit për të mundësuar kalime sociale të drejta.

82. Në seancën e gjashtë e njëzet e gjashtë të Konferencës së Palëve të Mbrojtjes së Klimës së Kombeve të Bashkuara, në vitin 2021, të gjitha vendet duhet të angazhohen për qëllimin e kufizimit të ngrohjes në 1.5 gradë Celsius si shenjë globale për ambicjet e zvogëlimit. Po ashtu, inkurajoj Këshillën, në përputhje me thirrjen time për të gjitha shtetet të shpallen në gjendje emergjente klimatike, për të shpejtuar veprimin në këmbët e tyre të një gjendjeje emergjente, duke përfshirë adresimin e çështjeve të reja shpejt dhe evoluimin me shkencën. Në Marrëveshjen e Parisit, Shtetet Anëtare angazhuan të paraqesin rregullisht kontributet aktualizuar dhe më ambicioze të përcaktuara kombëtarisht. Ata gjithashtu u pajtuan të vlerësojnë progresin kolektiv drejt qëllimeve afatgjata të Marrëveshjes çdo pesë vjet në një përcaktim global të Marrëveshjes së Parisit. Unë kam synim të mbledh udhëheqës para vlerësimit global të parë në vitin 2023 për të arritur një kuptim politik për hapat e nevojshëm të menjëhershëm për të kufizuar ngrohjen globale në 1.5 gradë Celsius, për të mbrojtur njerëzit dhe komunitetet nga ndikimet klimatike dhe për të pajtuar financat publike dhe private me qëllimet e Marrëveshjes së Parisit.

83. Konferenca e Palëve ka potencialin të veprojë si një platformë që kap besimin e rritur të njerëzve në të gjithë botën për veprime klimatike, duke theksuar zërat e atyre që preken më shumë dhe që do të na mbajnë përgjegjë. Realizimi i objektivave të Marrëveshjes së Parisit është përgjegjësi e të gjithë palëve pjesëmarrëse. Disa kompani kanë profile emetimesh më të mëdha se vende të tëra, ndërsa qytetet janë përgjegjëse për më shumë se 70 për qind të emetimeve në nivel global. Inkurajoj qeveritë që zyrtarisht të njohin angazhimin dhe kontributet e të gjitha palëve pjesëmarrëse që kontribuojnë ndjeshëm në zbatimin e angazhimeve të vendeve në Konferencë. Po ashtu, kam synim të ftuar udhëheqës nga shoqëria civile, sektori privat dhe të rinjtë në takimin e udhëheqësve para vlerësimit global të parë në vitin 2023 dhe të siguroj që ata të mund të marrin pjesë në mënyrë domethënëse në këtë proces.

84. Adresimi i rreziqeve për planetin tonë duhet të jetë pjesë e çdo vendimi, çdo politike, çdo investimi dhe çdo buxhet. Vendet anëtare të G20 ofruan mbi 3.3 trilionë dollarë ndihmë direkte për qymyr, naftë, gaz dhe energji fosile në periudhën 2015-2019. Në vitin 2019, 60 për qind e subvencioneve të energjisë fosile shkuan te prodhuesit dhe kompanitë e energjisë, pavarësisht premtimit të qeverive për klimën. Subvencionet e energjisë fosile deformojnë çmimet dhe rrezikojnë shtimin e investimeve në asete me emetim të lartë që i largojnë qëllimet e Marrëveshjes së Parisit. Me shumicën e arkitekturës financiare ndërkombëtare ende që inkurajon rritjen ekonomike pa kujdes për qëndrueshmërinë dhe ndikimet klimatike, inkurajoj shtetet, institucionet financiare ndërkombëtare dhe bankat zhvillimore, si në nivel multilateral ashtu edhe kombëtar, të punojnë me ne për të gjetur masa shtesë në raport me GDP që të marrin në konsideratë mjedisin dhe të përdorin këtë masë të re për të ndryshuar themelinisht mandatet dhe investimet e tyre.

85. Më gjerësisht, të gjitha rrjedhat financiare duhet të jenë në përputhje me një rrugë drejt emetimeve të ulëta të gazit të njomë dhe zhvillimit të qëndrueshëm të pranueshëm ndaj klimës. Financat publike janë kritike, posaçërisht për ato investime që nuk sjellin kthim financiar, si disa masa adaptimi. Ne gjithashtu kemi nevojë për financa private në shkallë të gjerë për të mbështetur vendet në kalimin nga ekonomitë që varen nga karburantët fosilë në ato me emetime të ulëta dhe të zhvilluara në mënyrë të qëndrueshme ndaj klimës. Inkurajoj të gjitha vendet të zbatojnë mekanizma çmimi të karbonit dhe në fund të vendosin një çmim të karbonit, dhe inkurajoj vendet e Grupit të 20 të marrin në konsideratë propozimin nga FMN për të krijuar një minimum ndërkombëtar të çmimit të karbonit. Aktorët financiarë brenda G20 po marrin hapa vendimtarë duke premtuar zotime neto zero, por tani vjen testi i besueshmërisë: të gjithë aktorët financiarë duhet të vendosin objektiva të verifikueshëm që mbulojnë portofolin e tyre tërë për t'i zhvendosur ato larg sektoreve me emetime të larta drejt ekonomisë të qëndrueshme ndaj klimës dhe neto zero, së bashku me kohëzgjatje për të zbatuar premtimet e tyre. Aleanca e Pronarëve të Pasurisë Neto Zero e Kthjelluar nga Kombeve të Bashkuara siguron një model të rëndësishëm me objektiva transparente dhe të përgjegjshme. Me shpërndarjen e iniciativave rreth tregut të karbonit, përdorimi i kompesimeve duhet të jetë alternativa e fundit. Inkurajoj të gjithë aktorët privatë të priorizojnë uljen e emetimeve absolute dhe impaktin negativ të biodiversitetit në të gjithë zinxhirin e tyre vlerë dhe të mbajnë standarde të larta të ndërgjegjshme mjedisore.

86. Edhe pse punojmë pa ndaluar për të parandaluar ndryshimet klimatike, duhet të jemi të përgatitur për një klimë dhe mjedis drastikisht të ndryshuar në të ardhmen. Shumica e vendeve duhet të përshtaten ekonominë, infrastrukturën dhe shërbimet e tyre për të marrë në konsideratë ndikimin e ndryshimeve klimatike, me një rritje të mbështetjes për përshtatjen në vendet e zhvilluara, siç është theksuar më lart. Vetëm një nga tre njerëz në nivel global është i mbuluar nga sistemet e njoftimeve të hershme dhe është esenciale të kapitalizohet plotësisht Faziliteti i Financimit të Observimeve Sistematike të Organizatës Meteorologjike Botërore për të siguruar që çdo person të jetë i mbuluar. Me përkeqësimin e ndikimeve të ndryshimeve klimatike dhe rritjen e zhvendosjes, Kuvendi i Përgjithshëm mund të konsiderojë masa për të adresuar kërcënimet territoriale nga ndryshimet klimatike, veçanërisht për shtetet ishuj të vegjël në zhvillim dhe shtete të tjera me një rrezik të rëndë. Në vazhdimësi të punës së Platformës për Zhvendosjet e Shkaktuara nga Katastrofat, së bashku me Marrëveshjen Globale për Refugjatët, Marrëveshjen Globale për Migracionin të Sigurt, të Rregullt dhe të Rregullt dhe Grupin e Punës për Zhvendosjen e Mekanizmit Ndërkombëtar të Varferive të Varura me Impaktin e Ndryshimeve Klimatike, mund të konsiderohet më tej gjetja e mënyrave për të parandaluar, mbrojtur dhe zgjidhur situatat e zhvendosjes mjedisore.

87. Veprimi klimatik është një pjesë qendrore e një rivendosjeje themelore në marrëdhënien tonë me natyrën. Në mënyrë më të gjerë, nevojitet një strukturë e fortë e biodiversitetit pas vitit 2020 për të siguruar mjaftueshëm financim për kthimin e humbjes katastrofale të biodiversitetit që planeta po përjeton aktualisht. Sistemet ushqimore gjithashtu duhet të transformohen, duke përshtatur me shëndetin, klimën, drejtësinë dhe Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. Duke ndërtuar mbi rezultatet e Samitit të Sistemeve Ushqimore, i cili do të mbahet në Nju Jork në shtator 2021, duhet të parandalojmë dhe të reagojmë ndaj rreziqeve të pasigurisë së madhe të ushqimit dhe urisë së detyruar nga ndryshimet në mjedisin tonë. Rishikimi i modeve tona të konsumit dhe prodhimit të pandërkujdesshëm duhet të mundësojë një përdorim më efikas dhe më të drejtë të burimeve, humbje dhe hedhje të paketë, dhe menaxhim të mirë të kimikateve dhe mbeturinave për të minimizuar ndikimet negative në shëndetin dhe mjedisin e njeriut. Sistemet ushqimore duhet të sigurojnë që të gjithë njerëzit kanë akses në dieta të shëndetshme që kontribuojnë në riparimin e natyrës, adresojnë ndryshimet klimatike dhe janë të përshtatura për kushtet lokale. Kjo tranzicion mund të ndihmojë në arritjen e të gjitha qëllimeve dhe është më mirë të mbështetet përmes pjesëmarrjes së përfshirë të palëve të ndryshme, në veçanti prodhuesve, grave, popullsisë së përgjithshme dhe të rinjve. Takimi ndërkombëtar

"Stockholm+50: një planetë e shëndetshme për prosperitetin e të gjithëve - përgjegjësia jonë, shansi ynë" ofron një mundësi për të përcaktuar përsëri marrëdhënien e njerëzimit me natyrën dhe për të arritur një planetë të shëndetshme për të gjithë. Unë do të inkurajoja njohjen e të drejtës për një mjedis të shëndetshëm.

88. Paqja është premtimi qendror i Kushtetutës së Kombeve të Bashkuara dhe një nga mallrat kryesore globale që Kombet e Bashkuara u themelua për të ofruar. Në aspekte të rëndësishme, arkitektura jonë multilaterale ka arritur: nuk ka pasur luftë botërore dhe armët bërthamore nuk janë përdorur në luftë gjatë 75 viteve të fundit, ndërsa disa nga rreziqet më të mëdha të eskalimit janë parandaluar. Megjithatë, paqja dhe siguria jonë kolektive janë gjithnjë e më shumë nën kërcënim si rezultat i rreziqeve të reja dhe tendencave të rrezikshme për të cilat format tradicionale të parandalimit, menaxhimit dhe zgjidhjes janë të papërshtatshme. Kjo përfshin konflikte të vazhdueshme që përfshijnë rrjetet transnacionale dhe aktorët e rinj, shpesh të lidhur me terrorizmin, teknologjitë e armëve që zhvillohen shpejt dhe një dëshirë në rritje të aktorëve rajonalë për të marrë pjesë drejtpërdrejt në luftëra. Ndryshimet klimatike po kontribuojnë në pasiguri dhe po ndikojnë në mënyrë të gjithanshme në mënyrën e jetesës, qasjen në burime dhe trendet e lëvizjes së njerëzve. Me një numër të konsiderueshëm të njerëzve të zhvendosur dhe nivelet totale të dhunës jashtë konflikteve të armatosura duke arritur nivele të reja të larta, do të ishte e vështirë të argumentohej se po ofrojmë premtimin e Kushtetutës. Rreziqet për paqen dhe sigurinë po rriten: teknologjitë e reja po vendosin kapacitetin për të shkaktuar pasiguri globale në duart e një numri më të madh aktorësh; marrëveshjet e vjetra mbi armët bërthamore dhe armët e tjera masive po bëhen gjithnjë e më të brishta si besimi mes pushteteve kryesore vazhdon të rrëshqasë; dhe sferat e reja të mundshme të konfliktit ose pa ligjësi, si hapësira kibernetike, kanë theksuar zbrazësitë në arkitekturën tonë të qeverisjes. Bota po afron dënesën e pasigurisë, ku rreziqet që kemi përballë nuk menaxhohen më efektivisht përmes sistemeve që kemi.

89. Për të mbrojtur dhe menaxhuar pasurinë publike globale të paqes, nevojitet një kontinuum paqeje i bazuar në njohur më të mirë të shoqërueshmeve dhe sistemeve të ndikimit që po mbajnë konfliktin, një përpjekje e rinovuar për të pajtuar përgjigje më efektive kolektive për sigurinë dhe një set të kuptueshëm hapat për menaxhimin e rreziqeve në zhvillim. Për të arritur këtë, kemi nevojë për një axhendë të re për paqen, e cila mund të përqëndrohet potencialisht në gjashtë sfera kryesore: Zvogëlimi i rreziqeve strategjike. Unë tashmë kam propozuar të

punoj me Shtetet Anëtare për të përditësuar visionin tonë për demilitarizimin në mënyrë që të garantohet siguria humane, kombëtare dhe kolektive, duke përfshirë mbështetjen më të gjerë për mos-përhapje, një botë pa armë bërthamore dhe armë tjera shkatërruese masive, kontroll efektiv të armëve konvencionale dhe rregullim të armëve të reja teknologjike. Axhenda e re për paqe mund të jetë një mundësi për të shkuar përpara me këtë, në veçanti përmes vendosjes së angazhimeve më të forta për mos-përdorimin e armëve bërthamore dhe një kohë për eliminimin e tyre, sigurimin e bashkëpunimit të vazhdueshëm për parandalimin dhe kundërterrorizmin, forcimin e transformimit dixhital dhe promovimin e inovacionit nga entitetet e Kombeve të Bashkuara për paqe dhe siguri, ndalimin e sulmeve kibernetike në infrastrukturën civile, vendosjen e masave për zvogëlimin e rreziqeve dhe tensioneve të lidhura me kibernetikën dhe vendosjen e kufijve të pajtuar ndërkombëtarisht për sistemet e armëve autonome vdekjeprurëse. Hyrja në fuqi e Traktatit për Ndalimin e Armëve Bërthamore në janar 2021 ishte një arritje e jashtëzakonshme dhe një hap drejt eliminimit eventual të armëve bërthamore. Forcimi i parashikimeve ndërkombëtare dhe kapaciteteve për të identifikuar dhe përshtatur ndaj rreziqeve të reja për paqe dhe siguri. Propozimet e shpjeguara në kapitullin III më lart për të siguruar të ardhmen e brezave të ardhshëm dhe në kapitullin IV.B më poshtë për adresimin e rreziqeve të mëdha mund të na lejojnë të identifikojmë dhe përshtatemi ndaj rreziqeve të reja për paqe dhe siguri; Rishapërimi i përgjigjeve tona ndaj çdo lloj dhune. Konfliktet në shkallë të gjerë shpërndajnë më pak njerëz se çdo lloj dhune tjetër, përfshirë dhunën nga grupet kriminale dhe dhunën ndërmjet personave në shtëpi. Në të njëjtën kohë, rritjet në disa lloje dhune, veçanërisht ndaj grave, kanë tendencë të jenë një shenjë paralajmëruese e zvogëlimit të ligjit dhe rritjes së pasigurisë që mund të katalizohet në konflikte më të gjera. Axhenda e re për paqe mund të marrë në konsideratë se si të adresojë më efektivisht dhunën holistikisht. Për shembull, kjo mund të jetë përmes një përpjekjeje të shumë-akteve për të zvogëluar ndjeshëm dhunën në të gjithë botën dhe në të gjitha format e saj, duke përfshirë dhunën ndaj grave dhe vajzave, në përputhje me synimin 16.1 të Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm dhe duke ndërtuar mbi lëvizjen për të paktënë dhunën globale deri në vitin 2030. Investimi në parandalim dhe ndërtim të paqes. Investimet në parandalim dhe përgatitje paguhen veten shumë herë më shumë në kostot njerëzore dhe financiare që shpëtohen, megjithatë ne vazhdojmë të bëjmë thirrje kot. Axhenda e re për paqe mund të përfshijë një set të përgjegjësive për të siguruar burimet e nevojshme për parandalim, duke përfshirë nivelin kombëtar; zvogëluar buxhetet e tepërta ushtarake dhe siguruar shpenzimet shoqërore adekuate; përshtatur ndihmën për zhvillim për të adresuar shkaqet themelore të konfliktit dhe për të mbrojtur të

drejtat e njeriut; dhe lidhur çmimin e shembullorëve me mundësitë e zhvillimit. Ka pasuar edhe pak progres në financimin adekuat, parashikues dhe të qëndrueshëm të ndërtimit të paqes, me kërkesat për mbështetje nga Fondi i Ndërtimit të Paqes që tejkalon shumë burimet e disponueshme. Axhenda e re për paqe mund të rinovojë thirrjet për vendet anëtare të konsiderojnë me urgjencë alokimin e një shume të dedikuar Fondit të Ndërtimit të Paqes nga kontributet e vlerësuara, fillimisht përmes buxhetit të operacioneve për ruajtjen e paqes dhe më vonë përmes buxhetit të rregullt, si një investim komplementar që do të shtonte qëndrueshmërinë e rezultateve të ruajtjes së paqes dhe do të mbështeste axhendën e zhvillimit. Në lidhje me këtë, Komisioni për Ndërtimin e Paqes ka rishpërndarë përgjigjet e Kombeve të Bashkuara ndaj kërcënimeve multidimensionale ndaj zhvillimit, paqes dhe sigurisë përmes një qasje përfshirëse. Shtetet anëtare thirren të dedikojnë më shumë burime Komisionit për Ndërtimin e Paqes dhe Fondit të Ndërtimit të Paqes, me mbështetje proporcionale nga sistemi i Kombeve të Bashkuara, për të lejuar këto instrumente të rëndësishme të përgjigjen ndaj kërkesave në rritje. Mund të merret në konsideratë edhe zgjerimi i rolit të Komisionit në mjedise dhe fusha themelore të reja, si dhe trajtimi i çështjeve kryqëzore të sigurisë, ndryshimeve klimatike, shëndetit, barazisë gjinore, zhvillimit dhe të drejtave të njeriut nga një perspektivë parandaluese; Mbështetja e parandalimit rajonal. Aktorët rajonalë janë thelbësorë për mbajtjen e paqes dhe parandalimin dhe reagimin ndaj pasigurisë, por këto përgjigje kryesore në frontin e këtyre sfidave kërkojnë konsolidim të mëtejshëm. Është bërë urgjente sigurimi i financimit parashikues për operacionet e mbështetjes së paqes të realizuara nën Kapitullin VIII të Kartës që mbulon marrëveshjet rajonale: këto operacione mbushin një boshllëk kritik në arkitekturën globale të paqes dhe sigurisë tonë dhe nuk duhet të bazohen në marrëveshje të rastësishme. Më gjithëpërfshirë, axhenda

90. Hapësira e jashtme ka njohur tradicionalisht si një pasuri globale, përtej juridiksionit të ndonjë Shteti të vetëm. Potenciali për përdorimin e saj paqësor, të sigurt dhe të qëndrueshëm do të kishte përfitime për të gjithë njerëzimin sot dhe në të ardhmen. Mekanizmat e qeverisjes për hapësirën e jashtme, përfshirë Komitetin për Përdorimin Paqësor të Hapësirës së Jashtme, u themeluan në një periudhë të veprimtarisë ekskluzivisht shtetërore dhe ofrojnë udhëzime vetëm të përgjithshme për menaxhimin e trafikut në hapësirën e jashtme, vendosjen e qëndrueshme të trupave qiellore dhe përgjegjësitë për menaxhimin e burimeve. Jemi në një periudhë të rinovuar të eksplorimit dhe përdorimit të hapësirës së jashtme, me programe aktive për të kthyer njerëzit në Hënë dhe përtej, si dhe me nisjen e parashikuar të mega-konstellacioneve të mijëra satelitëve të rinj. Burimet

e hapësirës kanë transformuar mënyrën se si jetojmë dhe sistemet e hapësirës së jashtme janë vitale për kuptimin dhe zgjidhjen e problemeve globale, si implementimi i Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm dhe veprimi klimatik. Shumica e këtyre zhvillimeve drejtohen nga aktorë në sektorin privat. Ata gjithashtu sjellin rreziqe të reja për sigurinë, sigurinë dhe qëndrueshmërinë. Këndi dhe konkurrenca e rritur në hapësirën e jashtme mund të rrezikojë qasjen dhe përdorimin nga brezat e ardhshëm. Rregullimet dhe mekanizmat tanë për qeverisjen duhet të përditësohen në përputhje me këtë erë të re për të ruajtur hapësirën e jashtme si një pasuri globale.

91. Udhëzimet e miratuara së fundmi për Qëndrueshmërinë e Aktiviteteve në Hapësirë së Jashtme kanë treguar se progresi në qeverisje është i mundur, por shumë boshllëqe ende ekzistojnë. Nevojitet një kombinim i normave të detyrueshme dhe atyre jo-të detyrueshme, duke ndërtuar mbi kornizat ekzistuese dhe përfshirë gamën e plotë të aktorëve që tani janë të përfshirë në eksplorimin dhe përdorimin e hapësirës së jashtme. Hapat e menjëhershëm mund të përfshijnë zhvillimin e një regjimi global për të koordinuar trafikun hapësinor dhe zhvillimin e instrumenteve të reja për të parandaluar armatimin e hapësirës së jashtme. Për këtë qëllim, mund të merret parasysh një dialog multi-palësh në lidhje me hapësirën e jashtme si pjesë e një Samiti të Ardhshëm (shih paragrafin 103 më poshtë), duke marrë nën një çadërë Qeveritë dhe aktorë të tjerë kyç të hapësirës. Dialogu mund të kërkojë marrëveshje politike në nivel të lartë në lidhje me përdorimin paqësor, të sigurt dhe të qëndrueshëm të hapësirës së jashtme, të lëvizë drejt një regjimi global për të koordinuar trafikun hapësinor dhe të pajtohet mbi parime për qeverisjen e ardhshme të aktiviteteve në hapësirë së jashtme.

92. Revolucioni i katërt industrial ka ndryshuar botën. Interneti ka siguruar qasje në informacion për miliarda njerëz, duke shtuar bashkëpunimin, lidhjen dhe zhvillimin e qëndrueshëm. Është një mirë publike globale që duhet të përfitojë të gjithë, kudo. Por aktualisht, dëmet potenciale në fushën dixhitale rrezikojnë të zbehin përfitimet e saj. Qeverisja në nivelet kombëtare dhe globale nuk ka përparuar me shpejtësi me natyrën thelbësore të pavendosur dhe të zhdrejtë të Internetit, i cili është i dominuar nga interesat tregtare. Para nesh ngrihen pyetje serioze dhe urgjente etike, sociale dhe rregullative, përfshirë mungesën e përgjegjshmërisë në hapësirën kibernetike; dalja në skenë e kompanive të mëdha teknologjike si aktorë gjeopolitikë dhe arbitruer të çështjeve shoqërore të vështira pa përgjegjësitë proporcionale me fitimet e tyre të mëdha; përkeqësimi i përparësive gjinore dhe mendësisë parazgjedhore kur gratë nuk kanë një rol të barabartë në projektimin e teknologjive dixhitale, si dhe ndjekja dixhitale që ka

synuar në mënyrë të veçantë gra dhe vajza dhe ka shtyrë shumë gra larg bisedës publike; dhe përdorimi iurvejimit dhe manipulimit dixhital për të ndikuar në sjellje dhe kontrollin e popullsisë.

93. Është koha të mbrojmë hapësirën në internet dhe të forcojmë qeverisjen e saj. Do t'i kërkoja Forumin për Qeverisjen e Internetit të përshtatet, inovojë dhe reformojë për të mbështetur një qeverisje efektive të të dhënave dixhitale dhe për të ndjekur zhvillimet e shpejta, reale. Gjithashtu, duke nisur nga rekomandimet e hartës së bashkëpunimit dixhital (shih A/74/821), Kombeve të Bashkuara, qeveritë, sektori privat dhe shoqëria civile mund të mblidhen si një rrugë e teknologjisë dixhitale, si një pjesë e përgatitjes për një Kryesim të Ardhshëm, për të pajtuar një Kompakt Global Dixhital. Ky dokument do të përcaktojë parimet e përbashkëta për një të ardhme dixhitale të hapur, të lirë dhe të sigurt për të gjithë. Çështje komplekse dixhitale që mund të trajtohen përfshijnë: përsëritjen e angazhimit themelor për lidhjen e atyre pa lidhje; shmangien e fragmentimit të internetit; ofrimin e mundësive për njerëzit përtë përdorur të dhënat e tyre; zbatimin e të drejtave të njeriut në internet; dhe promovimin e një interneti të besueshëm duke prezantuar kritere përgjegjësie për diskriminim dhe përmbajtje të rremë. Në mënyrë më të gjerë, Kompakti gjithashtu mund të promovojë rregullimin e inteligjencës artificiale për të siguruar që ai përputhet me vlerat globale të përbashkëta.

94. Siç është theksuar në deklaratën e festës së 75-vjetorit, qëllimet dhe parimet e Kushtetutës së Kombeve të Bashkuara dhe të drejtës ndërkombëtare mbeten kohore, universale dhe një themele e pamohueshme për një botë më të qetë, më të pasur dhe më të drejtë. Regjimet juridike ndërkombëtare mbështesin dhe janë të domosdoshme për mbrojtjen e të përbashkëtave globale dhe ofrimin e shumë nga mallrat publike globale të identifikuar më lart, dhe më gjerësisht për një rend ndërkombëtar që bazohet në respekt për të drejtat e njeriut dhe sundimin e ligjit. Fakti që ligji ndërkombëtar, në veçanti ligji ndërkombëtar i të drejtave të njeriut, mbështet rreth 90 për qind të Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm është një shembull i fortë për këtë.

95. Shtetet luajnë rolin kryesor në zhvillimin e ligjit ndërkombëtar, qoftë brenda kornizës së organizatave ndërkombëtare si Kombe të Bashkuara ose jashtë saj. Kombe të Bashkuara ka luajtur dhe vazhdon të luajë një rol unik në identifikimin dhe zhvillimin e ligjit ndërkombëtar zakonshëm. Diskutimet e vazhdueshme brenda Kombeve të Bashkuara për zhvillimin e normave dhe standardeve për një numër çështjesh të rëndësishme globale, si teknologjia e informacionit dhe e komunikimit (shih A/75/816) dhe mbrojtja dhe përdorimi i qëndrueshëm i

biodiversitetit detar biologjik të zonave përtej jurisdictionit kombëtar, nënvizojnë rëndësinë e Kombeve të Bashkuara si një forum jetik për zhvillimin e ligjit ndërkombëtar. Për shumicën e instrumenteve që janë tashmë në fuqi, inkurajoj shtetet të zbatojnë obligimet e tyre dhe të jenë gati për të ofruar mbështetje përmes aktiviteteve të ndryshme të Kombeve të Bashkuara për ndërtimin e kapaciteteve dhe asistencën teknike.

96. Në deklaratën e 75-vjetorit, shtetet pajtohen të respektojnë marrëveshjet ndërkombëtare në të cilat kanë hyrë dhe angazhimet që kanë bërë, për të promovuar respektin për demokracinë dhe të drejtat e njeriut, dhe për të avancuar qeverisjen demokratike dhe sundimin e ligjit duke forcuar qeverisjen transparente dhe përgjegjëse dhe institucionet gjyqësore të pavarura. Duke ndërtuar mbi këto angazhime, mund të konsiderohet një hartë globale për zhvillimin dhe zbatimin efektiv të ligjit ndërkombëtar. Kjo mund të inkurajojë më shumë shtete të ratifikojnë ose të aderojnë në traktate me interes universal, si ato për zbutjen e armëve, të drejtat e njeriut, mjedisin dhe çështjet penale, përfshirë ato për të cilat unë jam depositari (ku janë mbi 600). Mund të inkurajojë shtetet të pranojnë juridiksionin e detyrueshëm të Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë dhe të tërhiqen nga rezervat në lidhje me pjesët e traktatit që lidhen me shprehjen e këtij juridiksioni. Ndiurma për shtetet në identifikimin dhe adresimin e hendekut normativ të kërkuar mund të jetë një tjetër komponent, si dhe, duke u bazuar në rolin tim në lidhje me mekanizmat e zbatimit, kuptimin e arsyeve të moszbatimit. Si pjesë tjetër e kësaj harte, shtetet mund të konsiderojnë mbajtjen e dialogeve të rregullta dhe përfshirëse mbi çështjet ligjore të shqetësimit global në Kuvendin e Përgjithshëm. Unë vazhdoj të mirëpres rolin të Komisionit Ndërkombëtar të Ligjit, i cili, në përputhje me nenin 1 (1) të statutit të tij, është i besuar me bërjen e rekomandimeve në qëllim të promovimit të zhvillimit progresiv të ligjit ndërkombëtar dhe të kodifikimit të tij.

97. Një pyetje qendrore mbetet parandalimi në të gjitha format e tij. Suksesi ynë në gjetjen e zgjidhjeve për problemet e lidhura ndërtohet në aftësinë tonë për të parashikuar, parandaluar dhe përgatitur për kërcënimet kryesore që do të vijnë. Kjo vendos një axhendë e riaktivizuar, e përgjithshme dhe kryesore të parandalimit në qendër të gjithçkaje që bëjmë. Ne kemi nevojë për më shumë inovacion, më shumë përfshirje dhe më shumë parashikim, duke investuar në të mirat publike globale që na mbajnë të gjithë. Kur të mirat publike globale nuk jepen, kemi të kundërtën e tyre: të këqijat globale "publike" në formën e rreziqeve serioze dhe kërcënimeve për mirëqenien njerëzore. Këto rreziqe janë tani gjithnjë e më globale dhe kanë ndikim të mundshëm më të madh. Disa prej tyre janë

madje ekzistenciale: me fillimin e epokës bërthamore, njerëzimi mori aftësinë për të shkaktuar shuarjen e vet. Zhvillimet teknologjike të vazhdueshme, ndryshimet e shpejta klimatike dhe rritja e sëmundjeve zoonotike do të thotë se eprorësia e rreziqeve ekstreme, globale apo edhe ekzistenciale është prezente në shumë fronte të ndërlidhura. Të jetosh i përgatitur për të parandaluar dhe reaguar ndaj këtyre rreziqeve është një kundërpointe thelbësore për menaxhimin më të mirë të të mirave publike globale dhe të mirave publike globale.

98. Një përpjekje është e nevojshme për të përcaktuar dhe identifikuar më mirë rreziqet ekstreme, katastrofike dhe ekzistenciale me të cilat ballafaqohemi. Megjithatë, nuk mund të presim një marrëveshje mbi përkufizimet para se të vepruajmë. Së vërteti, ka një detyrim etik për të vepruar në një mënyrë të pajtueshme me dinjitetin e jetës njerëzore, të cilin duhet t'i ndjekin sistemet tona globale të qeverisjes, duke përsëritur parimin e kujdesit paraprak në ligjin ndërkombëtar ambiental dhe fusha të tjera. Kostoja e të qenit të përgatitur për rreziqe serioze është e pambështjellë krahasuar me kostot njerëzore dhe financiare në rast se dështojmë.

99. Duke nxjerrë mësim nga pandemia COVID-19, ne mund të përdorim këtë mundësi për të parashikuar dhe përgatitur më mirë për të reaguar ndaj krizave globale në shkallë të gjerë. Kjo kërkon struktura ligjore më të forta, mjete më të mira për menaxhimin e rreziqeve, të dhëna më të mira, identifikimin dhe parashikimin e rreziqeve të ardhshme, dhe financimin e duhur për parandalimin dhe përgatitjen. Shumica e këtyre elementëve janë të përcaktuar në pjesë të tjera të këtij raporti. Megjithatë, njësoj e rëndësishme, të gjitha masat e reja të përgatitjes dhe reagimit duhet të jenë agnostike në lidhje me llojin e krizës për të cilën mund të nevojiten. Ne nuk dimë se çfarë ngjarje e rrezikshme ekstreme do të vijë pas; mund të jetë një pandemi tjetër, një luftë e re, një sulm biologjik me pasoja të rënda, një sulm kibernetik në infrastrukturën kritike, një ngjarje nukleare, një katastrofë mjedisore që lëviz shpejt, ose diçka krejt ndryshe si zhvillimet teknologjike ose shkencore që kanë shkuar keq dhe nuk janë kufizuar nga strukturat etike dhe rregullatore efektive.

100. Së pari, që të mundësojmë një parashikim dhe reagim më të mirë ndaj këtyre rreziqeve, do të jetë e rëndësishme që Organizata e Kombeve të Bashkuara të bazohet në një rrjet të mendimtarëve dhe të dhënave më të mira, si nga jashtë ashtu edhe brenda sistemit të Kombeve të Bashkuara, për të paraqitur një Raport Parashikime Strategjike dhe Rrezik Global për Shtetet Anëtare çdo pesë vjet. Ky raport do të mbështetet nga Laboratori i Ardhmërisë, si dhe nga mekanizmat ekzistues në sistemin e Kombeve të Bashkuara dhe më gjerë, si ushtrimi vjetor i

paralajmërimin të hershëm i FMN, për të mbledhur dhe analizuar të dhëna dhe për të kuptuar rreziqet në shkallë të shkurtër, të mesme dhe të gjatë. Ky do të lidhet gjithashtu me strukturat korresponduese të menaxhimit për këto rreziqe, sipas rastit, si dhe me veprimet e nevojshme për t'i adresuar ato.

101. Së dyti, propozoj të punoj me Shtetet Anëtare për të themeluar një Platformë Emergjente për të reaguar ndaj krizave globale komplekse. Platforma nuk do të ishte një strukturë e re e përhershme ose e qëndrueshme. Ajo do të aktivizohej automatikisht në raste krizash me shkallë dhe madhësi të mjaftueshme, pavarësisht nga lloji apo natyra e krizës në fjalë. Pas aktivizimit, ajo do të mbente liderë nga Shtetet Anëtare, sistemi i Kombeve të Bashkuara, grupet kyçe të vendeve, institucionet ndërkombëtare financiare, organet rajonale, shoqëria civile, sektori privat, industrinë apo korporatat specifike të fushave të veçanta apo organet e hulumtimit dhe ekspertë të tjerë. Kushtet e referencës do të përcaktonte modalitetet dhe kriteret për aktivizimin e platformës, duke përfshirë shkallën dhe fushën e krizës; financimin dhe mbështetjen financiare; identifikimin e aktorëve të rëndësishëm që do të bënin pjesë në të; mbështetjen që pritet të ofronte; dhe kriteret për çaktivizimin e saj. Komponentët e tjerë kyç mund të përfshijnë mekanizma për kapacitetin e shtuar; pikat fokale dhe protokollet për të promovuar ndërveprimin me strukturat ekzistuese të reagimit specifik për krizën; ushtrime të rregullta për të testuar efikasitetin dhe identifikuar dhe mbushur zbrazëtirat; dhe identifikimin e një seti mjetesh për të bërë sistemin ndërkombëtar gati për krizën. Platforma do të mundësonte përdorimin maksimal të rolit të sekretarit të Përgjithshëm në përballje të krizave me ndikim global.

102. Përfundimisht, është përgjegjësi e Shteteve Anëtare, në konsultim të ngushtë me palët e tjera të interesuara, të identifikojnë dhe pajtohen mbi ato pasuri të përbashkëta globale ose dobi publike që mund të kërkojnë angazhime të rinovuara ose përmirësime në qeverisje. Për të mbështetur diskutimet e tyre, do të kërkoj nga një Bord Këshillimor i Nivelit të Lartë i udhëhequr nga ish-Kryetarë të Shteteve dhe/ose Qeverive të ndërmerret hapa mbi idetë që kam ndarë këtu. Në veçanti, do t'i kërkoj Bordit Këshillimor të identifikojë pasuri të përbashkëta globale dhe, ndoshta, zona të tjera të interesit të përbashkët ku përmirësimet në qeverisje janë më të nevojshme dhe të propozojë mundësi për të arritur këtë. Kjo do të duhej të marrë në konsideratë strukturat dhe marrëveshjet ligjore ekzistuese, zbrazëtirat dhe prioritetet e lëvizshme ose nivelet e urgjencës, si dhe nevojën për drejtësi dhe drejtësi në marrjen e vendimeve globale. Bordi Këshillimor gjithashtu mund të marrë në konsideratë propozimet e bëra në këtë

raport, duke përfshirë rishpërndarjen e Këshillit të Administratës dhe krijimin e një Platforme të Emergjencës.

103. Pasi Bordi Këshillimor të raportojë gjetjet e tij, do të jetë e rëndësishme të mbahet një "Samiti i Ardhmes" në nivel të lartë dhe me pjesëmarrje të shumë palëve, për të avancuar idetë për marrëveshjet e qeverisjes në fushat e interesit ndërkombëtar të përmendura në këtë raport, dhe ndoshta të tjera, ku marrëveshjet e qeverisjes janë embrionale ose kërkojnë përditësim. Ai do të paraprijë nga ngjarje dhe konsultime përgatitore. Samiti do të mbahet më së miri në lidhje me javën e lartë të sesionit të shtatëdhjetë e tetë të Kuvendit të Përgjithshëm dhe mund të përfshijë rrugët e larta të nivelit për:

a) Avancimi i qeverisjes për pasuritë globale dhe zona të tjera, sipas rastit, në dritën e gjetjeve të Bordit Këshillimor;

b) Parashikimi i zhvillimit të qëndrueshëm dhe veprimit klimatik përtej vitit 2030;

c) Paqja dhe siguria, për agjendën e re për paqen;

d) Teknologjia dixhitale, për Kompaktin Global Dixhital;

e) Hapësira e jashtme, për të kërkuar marrëveshje për përdorimin e qetë dhe të qëndrueshëm të hapësirës së jashtme, lëvizjen drejt një regjimi global për koordinimin e trafikut hapësinor dhe pajtimin për parimet e qeverisjes së ardhshme të veprimtarive në hapësirë të jashtme;

f) Rreziqet e mëdha dhe marrëveshjen për një Platformë Emergjente;

g) Gjeneratat që vijnë, për një marrëveshje të mundshme mbi një Deklaratë për Gjeneratat e Ardhshme.

104. Ndërsa punojmë për përditësimin e sistemeve tona të qeverisjes për të ardhmen, ofroj vërejtjet dhe parametrat e mëposhtëm. Konteksti për veprim kolektiv ka evoluar gjatë 75 viteve të fundit. Kur u zhvillua Karta e Kombeve të Bashkuara, multilateralizmi do të thoshte bashkëpunim midis një numri të vogël shtetesh. Sot, një gamë më e gjerë aktorësh shtetërorë dhe jashtë shtetërorë po marrin pjesë në punët globale si pjesë e sistemeve të hapura, pjesëmarrëse, të drejtuar nga njëri-tjetri dhe transparente, të orientuara drejt zgjidhjes së problemeve duke përdorur kapacitetet dhe dëgjuar zërat e të gjithë aktorëve relevante, në vend që të drejtohet vetëm nga mandatet ose institucionet. Ky është një formë e multilateralizmit që është më e rrjetëzuar, më përfshirëse dhe më

efektive në adresimin e sfidave të shekullit të njëzetë. Çdo përpjekje për të përmirësuar qeverisjen tonë të pasurive dhe të mirave të përbashkëta globale dhe për të menaxhuar rreziqet duhet të kalojë këtë kompleksitet dhe të kërkojë qartazi të përfshijë këto qasje të reja aty ku është e mundur të ofrojë rezultate më të mira.

105. Multilateralizmi i rrjetëzuar mblidh kapacitetet institucionale ekzistuese, tejkalon fragmentimin për të siguruar që të gjithë po punojnë së bashku drejt një qëllimi të përbashkët. Ai shkon përtej siloseve tradicionale, si paqja dhe siguria, zhvillimi, të drejtat e njeriut dhe veprimi humanitar, dhe përmirëson koordinimin midis aktorëve dhe veprimeve rajonale dhe globale. Rrjetë mund të jenë fleksibël, duke lejuar pjesëmarrjen e ndryshueshme nga një gamë e gjerë aktorësh dhe mundësinë për koalicione të hapura ose grupe "mini-laterale" apo edhe "mikro-laterale", duke rritur me kohë përfshirjen e më shumë aktorëve. Për të mbajtur një set të ndryshme aktorësh në një linjë, rrjetet më të suksesshme përfshijnë qëllime të qarta, siç është targeti klimatik për kufizimin e ngrohjes në 1.5 gradë Celsius. Organet eksperte si Paneli Ndërqeveritar mbi Ndryshimet Klimatike mund të sigurojnë që rrjetet të jenë të bazuar në dëshmi. Rrjetet nuk zëvendësojnë, megjithatë, institucionet tona ndërkombëtare kryesore, që kanë një rol unik në shtyrjen e aktorëve të ndryshëm dhe hapjen e hapësirës për zërat e marginalizuar. Me qëllime dhe targete të qarta, dhe organizata ndërkombëtare për të siguruar legjitimitetin, mund të përdorim më mirë fuqinë e rrjeteve për të ofruar dobi të përbashkëta globale. Në pjesën time, do të kërkoj të përmirësoj bashkëpunimin me organizatat rajonale, aktorët e zhvillimit, institucionet financiare ndërkombëtare dhe institucionet ndërkombëtare multilaterale relevante (shih kap. V).

106. Multilateralizmi më i përfshirë shënohet nga një mundësi e vërtetë për shtete nga të gjitha rajonet dhe të gjitha madhësitë të angazhohen në veprim kolektiv, përfshirë në veçanti një zë më të fortë për vendet në zhvillim në proceset vendimmarrëse globale. Ai gjithashtu do të thotë përfshirjen e një spektri të gjerë zësh përtej shteteve. Përveç organizatave ndërqeveritare, kjo mund të përfshijë parlamentet, autoritetet nënkombe (qytetet dhe qeveritë lokale dhe rajonale), shoqërinë civile, organizatat fetare, universitetet, kërkuesit dhe ekspertët, sindikatat, sektorin privat dhe industrinë, si dhe lëvizjet lokale dhe baze, duke përfshirë ato të drejtuara nga gra dhe të rinj. Ky vizion njihet se shtetet mbeten të qendrueshme për aftësinë tonë kolektive për të përballuar sfidat globale dhe kanë përgjegjësi unike në sistemin multilateral, ndërkohë që njihet gjithashtu se zgjidhjet varen gjithnjë e më shumë nga sektori privat dhe aktorët jashtë

shtetërorë, të cilët duhet të jenë pjesë e diskutimeve dhe të përgjegjshëm për zotimet e tyre. Roli i parlamenteve, qyteteve dhe autoriteteve tjera nënkombe po njihet posaçërisht në qasjet përfshirëse, me shembull, shqyrtimet lokale vullnetare të zbatimit të Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm ofrojnë një model mbi të cilin mund të ndërtohet. Shoqëria civile duhet të mbetet pjesë dhe paketë e punës sonë nëpër sektore dhe në forume multilaterale. Në dritën e fuqisë së saj për të ndikuar ndjeshëm në shumë nga sfidat më kritike të tona, përfshirja dhe përgjegjësia e sektorit privat janë të nevojshme. Marrëveshjet ku sektori privat zotohet për inovacion të përgjegjshëm dhe për përdorimin e drejtë të teknologjisë ofrojnë një bazë të mirë për të ndërtuar, ashtu si modelet e biznesit që mbështesin përfshirjen, të drejtat e njeriut dhe zhvillimin e qëndrueshëm, si fondet e investimeve që marrin në konsideratë faktorët mjedisorë, shoqërorë dhe të qeverisjes.

107. Në fund të fundit, çfarë ka rëndësi janë rezultatet. Ne kemi nevojë për një multilateralizëm që është më efektiv në mbajtjen e premtimeve të tij dhe, si rezultat, është më i besueshëm. Kjo do të thotë që sistemi multilateral është i përgatitur dhe gati të veproni ose të përshtatet para sfidave të tanishme dhe të reja; i përmbush dhe alokon burimet për detyrat që kanë rëndësi; sjell rezultate; dhe mund të mbajë përgjegjës të gjithë aktorët, shtetërorë dhe jo-shtetërorë, për zotimet e tyre. Çdo bisedë për përmirësimin e qeverisjes së pasurive të përbashkëta globale dhe të mallrave publike globale duhet të vlerësojë se sa mirë pajisjet tona aktuale përmbushin këto kritere. Atëherë ku ato nuk e bëjnë këtë, duhet të konsiderohen mundësi për një përgatitje më të mirë, prioritizim, pajisje vendimmarrëse, alokim burimesh, përgjegjshmëri dhe zbatim. Në veçanti, duhet të ketë një balancë midis veprimeve vullnetare dhe atyre detyruese që është proporcionale me sfidat që kemi përpara. Ndërsa ligji ndërkombëtar është i domosdoshëm në ofrimin e mallrave publike globale dhe kam kërkuar një angazhim të ri për zhvillimin e tij, kemi gjithashtu mënyra për të inkurajuar përgjegjshmëri reciproke përmes kornizave të tjera, duke përfshirë modele të shqyrtimit nga të njëjtat (si shqyrtimi periodik universal) dhe mekanizma për ndarjen e praktikave të mira dhe mbledhjen transparente të të dhënave. Përfundimisht, çelësi për të siguruar efektivitet është që fondet dhe financimet të përdoren në mbështetje të zotimeve tona kolektive. Forumi i Këshillit Ekonomik dhe Social për ndjekjen e financimit për zhvillim, i cili synon të rishohë mjetet për zbatimin e Qëllimeve të Zhvillimit të Qëndrueshëm, ofron një shembull premtues.

108. Në këtë raport, kam shpjeguar një vizion për Agjendën Tonë të Përbashkët. Për të mbështetur këtë vizion, Kombet e Bashkuara gjithashtu duhet të

adaptohen. Organizata ka evoluar me kalimin e kohës në përgjigje të nevojave të ndryshme, më së fundmi përmes një agjende të reformuar ambicioze për të përmirësuar efikasitetin e saj, e nisur në vitin 2017, e cila ka filluar të sjell rezultate. Pandemia e COVID-19 ishte një provë e hershme e këtyre reformave, duke mundësuar sistemin e Kombet e Bashkuara të reagojë ndaj nevojave të njerëzve dhe shteteve anëtare. Duke dalë nga pandemia, me botën para një zgjedhjeje të rëndësishme për të mbështetur një skenarë përparimtar në vend të një rënjeje, Kombet e Bashkuara duhet të ofrojnë një platformë për të formuar aktivisht të ardhmen në mënyrë që ta bëjë vlej të jetojmë, për të dhe për të.

109. Disa shtete anëtare kanë sugjeruar se Kombet e Bashkuara janë vetë një pasuri globale; ose të paktën, që është jetik të mbështetet ofrimi i shumë mallrave globale publike, duke shërbyer si një vend për veprim kolektiv, zhvillim normash dhe bashkëpunim ndërkombëtar. Edhe pse vetëm Kombet e Bashkuara nuk mund të adresojnë shumicën e sfidave që na përballin, veçanërisht në një botë komplekse dhe të rrjetëzuar, ato janë një nga institucionet kyçe të disponueshme për zgjidhjen e problemeve që kanë rëndësi më të madhe. Kombet e Bashkuara kanë një fuqi thirrëse universale që i jep të gjitha 193 shteteve anëtare një zë të barabartë, gjithnjë e më shumë i bashkuar nga përfaqësues nga sektori privat, shoqëria civile dhe akademia, së bashku me një rol unik në mbrojtjen e vlerave, etikës dhe normave globale dhe një prezencë dhe ekspertizë teknike globale. Ndërsa disa hapësira të marrëveshjeve bëhen gjithnjë e më ekskluzive, ka një nevojë për të mbrojtur një hapësirë për të gjitha zërat. Agjenda Jonë e Përbashkët duhet prandaj të përfshijë një modernizim të Kombet e Bashkuara, që të jetë në gjendje të mbështesë diskutimin global, negociatat, progresin, zgjidhjet dhe veprimet për të adresuar synimet tona më urgjente kolektive.

110. Kapitujt e mëparshëm të këtij raporti përcaktojnë një seri veprimesh që Kombet e Bashkuara ka në qëllim të punojë me shtetet anëtare dhe të tjerët në mbështetje të kontratës shoqërore të rinovuar, solidaritetit më të fortë midis brezave dhe ofrimit të mallrave globale publike. Në përmbyllje, ofroj shqyrtimet e mëtejshme, angazhimet dhe rekomandimet për se si Kombet e Bashkuara mund të vazhdojë të përshtatet dhe të bëjë ndryshime në jetën e njerëzve. Ky njohim merr parasysh se Karta bazohet në vlera dhe principe qëndrues, por është gjithashtu fleksibile dhe dinamike, duke lejuar përshtatje për të adresuar sfidat e reja.

111. Shumica e punës operative dhe në vend të Kombet e Bashkuara është orientuar drejt mbështetjes së kontratës shoqërore në nivele kombëtare, sipas

nevojave dhe kërkesave të shteteve. Në disa kontekste, është vetë Kombet e Bashkuara që siguron ofrimin e mallrave publike të rëndësishme, si veprim humanitar, shëndetësi, arsim, energji elektrike dhe banesa, bashkë me sigurinë dhe mbështetjen për policinë. Propozimet e mia në kapitullin II për institucione që dëgjojnë më mirë popullin, qasje pjesëmarrëse dhe zvogëlim të kompleksitetit zbatohen po aq në Kombet e Bashkuara sa është e përshtatshme. Duke ndërtuar mbi modele të mira nga pjesët tjera të sistemit, Sekretariati i Kombet e Bashkuara do të zhvillojë një politikë që vendos njerëzit në qendër të të gjitha veprimeve të saj dhe merr parasysh ndikimin e karakteristikave të ndryshme personale, si moshë, gjini dhe diversiteti.

112. Reformimet në sistemin e zhvillimit të Kombet e Bashkuara kanë vendosur Organizatën në pozitë për të ofruar mbështetje më të përbashkët për qeveritë. Ndërtuar mbi këtë, shtetet anëtare mund të konsiderojnë hapat për të afruar strukturat drejtuese dhe financimin e agjencive të zhvillimit për të maksimizuar ndikimin, duke lënë secilën agjenci me markën dhe operacionet e saj të veçanta. Gjithashtu, do të inkurajoj ekipet kombëtare të Kombet e Bashkuara të mbështesin aktivisht shtetet në rinovimin e kontratës shoqërore, duke u fokusuar posaçërisht në besim, adresimin e diskriminimit dhe përmasimin e çështjeve të rëndësishme. Ne do të kërkojmë të bëjmë çdo prezencë e Kombet e Bashkuara një qendër për ekspertizën e parandalimit të përshtatur me kontekstin, duke përfshirë më mirë punën për paqe dhe siguri, të drejtat e njeriut, klimën dhe zhvillimin, dhe duke u fokusuar në faktorët që mund të shkaktojnë ose përkeqësojnë ankesat. Konsultimet për jubileun e pesëdhjetë (që arritën 1.5 milionë njerëz) dhe për Agjendën Tonë të Përbashkët (me rreth 500 kontribute) kanë nisur një erë të re në dëgjim, konsultim dhe angazhim me njerëzit, bashkë me udhëzimet tona mbi hapësirën qytetare nën thirrjen time për Veprim për të Drejtat e Njeriut. Do të inkurajoj të gjitha pjesët e sistemit të Kombet e Bashkuara që të bëjnë këto konsultime me njerëzit, duke përfshirë gratë dhe të rinjtë, rregullisht dhe sistematikisht në të ardhmen.

113. Elemente të tjera që sistemi i Kombet e Bashkuara do të zhvillojë si pjesë e vetë mbështetjes dhe reflektimit të kontratës shoqërore të rinovuar përfshijnë rishikimin e ndihmës sonë në fushën e së drejtës, zbatimin e thirrjes sime për Veprim për të Drejtat e Njeriut, duke përfshirë përmes një agjende të përgjithshme të sistemit të Kombet e Bashkuara për mbrojtjen dhe bërjen e angazhimeve të drejtave të njeriut një pikë referimi në hartimin dhe ofrimin e programeve të Kombet e Bashkuara, ndihmën për zhvillim dhe iniciativat për parandalimin e krizave. Unë rikonfirmoj zotimin për sigurimin e barazisë gjinore në të gjitha

nivelet brenda sistemit të Kombet e Bashkuara deri në vitin 2028. Do të mbështes një rishikim të kapacitetit të sistemit të Kombet e Bashkuara - personel, burime dhe arkitekturë - për të arritur barazinë gjinore si një prioritet kryesor në të gjitha entet.

114. Në kapitullin III, propozova disa modifikime institucionale në Kombet e Bashkuara për të foruar solidaritetin tonë me të rinjtë dhe gjeneratat e ardhshme. Në veçanti, propozoj të siguroj që zërat e të rinjve të integrohen më sistemikisht nëpër sistemin e Kombet e Bashkuara duke eksploruar me shtetet anëtare përmirësimin e pozitës aktuale të Udhëheqësit Special të Sekretarit të Përgjithshëm për Rinën në një zyrë në Sekretariat. Unë gjithashtu do të vazhdoj të dëgjoj dhe të mbështes rrjetet e anëtarëve të të rinjve të Kombet e Bashkuara, përfshirë nevojën për përmirësimin e rekrutimit dhe mbajtjen në punë të të rinjve nga sfondet e ndryshme, si dhe për të krijuar një mjedis më të modern dhe të përshtatshëm që mbështet anëtarët e rinj të stafit, përfshirë të rinjte, në avancimin e karrierës së tyre.

115. Në mënyrë të veçantë, propozoj emërimin e një Dërguesi Special për Gjeneratat e Ardhshme, i cili për herë të parë do të përfaqësojë interesat e gjeneratave të ardhshme nëpër sistemin e Kombeve të Bashkuara dhe me shtetet anëtare. Dërguesi do të drejtojë gjithashtu hapat fillestarë nga Kombet e Bashkuara për të foruar kapacitetin tonë për të kuptuar, planifikuar dhe vepruar për të ardhmen, siç është ilustruar nga Laboratori i Ardhshëm i propozuar. Unë shpresoj se kjo do t'i lejojë Kombet e Bashkuara të bëhen një mbrojtës i besueshëm për të ardhmen tonë, duke vepruar në emër të të dyja brezave, aktual dhe të ardhshëm, ashtu si është parashikuar në Kushtetutë. Laboratori i Ardhshëm gjithashtu do të forcojë ndjeshëm kapacitetin e Kombet e Bashkuara në analizën dhe parashikimin e ardhshëmve. Për të mbështetur sigurimin e të mirave të përbashkëta globale përmes një multilateralizmi më të rrjetëzuar, më inkluziv dhe më efektiv.

116. Në kapitullin IV, përfshiva një vizion për governancë multilaterale të përmirësuar me fokus në mbrojtjen e të mirave të përbashkëta globale dhe sigurimin e të mirave kritike të përbashkëta globale, si dhe përgatitjen për të përgjigjur ndaj rreziqeve të mëdha. Për të mbështetur këtë, sistemi i Kombeve të Bashkuara duhet të përshtatet për të luajtur një rol udhëheqës në një botë më të rrjetëzuar dhe më të përfshirë, duke përmirësuar bashkëpunimin tonë dhe angazhimin strategjik me aktorët dhe forume të tjerë në nivele globale dhe rajonale, duke maksimizuar njëkohësisht avantazhin tonë krahasues në shërbim të njerëzve që kanë më shumë nevojë nga ne.

117. Vlera shtuar e Kombeve të Bashkuara në një botë të rrjetëzuar përfshin disa elemente që mund të forcohen. Së pari, një nga rollet kryesore të Kombeve të Bashkuara është si burim i të dhënave dhe dëshmimeve të besueshme, duke ofruar informacion publik dhe të verifikuar për të ndihmuar botën të kuptojë rreziqet dhe mundësitë. Për të foruar këtë rol, do të përpiqem të rifitoj Këshillin Këshillues Shkencor të Sekretarit të Përgjithshëm dhe do të eksploroj lidhjen më të mirë të qendrave të dijes në sistemin e Kombeve të Bashkuara, duke përfshirë agjencitë e specializuara, për të forcuar impaktin. Do të inkurajoj gjithashtu Kombeve të Bashkuara të bëhet më e strategjike në prodhimin e dijes, duke ofruar më pak, por raporte më koherente dhe të orientuara drejt veprimeve çdo vit. Kjo do të arrihet pjesërisht përmes strategjisë së transformimit digital të Kombeve të Bashkuara, e cila synon drejtpërdrejtë prodhimin dhe shpërndarjen efektive të dijes nëpër sistem.

118. Një rol tjetër i rëndësishëm për Kombe të Bashkuara në një botë të rrjetëzuar është si një mbledhës: shërbyese si një vend ku mund të ndërtohet një konsensus rreth prioriteteve dhe strategjive, ku aktorët nga të gjitha sektorët mund të angazhohen dhe të jenë përgjegjës, dhe si një platformë për veprim dhe ofrim të përbashkët. Natyra jonë universale do të thotë se në disa raste nuk jemi shumë të shpejtë, dhe formalitetet dhe protokoll duhet të respektohen. Megjithatë, ne gjithashtu ofrojmë një hapësirë për të bashkuar nismat dhe vendimet e donatorëve me llogaridhënien dhe autoritetin e lidhur me proceset ndërqeveritare për të mbështetur qasje të rrjetëzuar. Ne duhet të bëjmë këtë më mirë dhe më shpesh. Kombe të Bashkuara do të përmirësojë punën e saj në nivelet e ndryshme (vendore, rajonale dhe globale) dhe nëpër shtyllat tematike të ndryshme (përfshirë paqe dhe siguri, zhvillim, klimë, të drejtat e njeriut dhe reagim humanitar). Ne gjithashtu do të forcojmë bashkëpunimin brenda sistemit të Kombeve të Bashkuara dhe mes sistemit dhe organizatave rajonale, institucioneve ndërkombëtare financiare dhe të tjera. Për të përmirësuar bashkëpunimin mes Kombeve të Bashkuara dhe organizatave rajonale, do të organizoj një takim vjetor me të gjithë kryetarët e organizatave rajonale. Gjithashtu do të promovoj dialogun aktive të vazhdueshëm mes sistemit të Kombeve të Bashkuara, institucioneve ndërkombëtare financiare dhe bankave rajonale të zhvillimit, si një komplement për Samitin Bienal të propozuar në kapitullin IV.

119. Sistemi i Kombeve të Bashkuara, përfshirë Sekretariatit, do të ndërmarrë hapa të tjerë për të bërë më shumë pjesëmarrës. Për disa grupime, si parlamentarët, sektori privat, dhe qytetet dhe autoritetet nën-kombëtare, të cilat

janë përcaktues dhe inovative në ndryshimet globale sot, ne kemi kërkuar të shqyrtojmë mekanizma të përhershëm për angazhim dhe konsultim, të përputhshëm me sovranitetin e Shteteve Anëtare dhe dispozitat e Kushtetutës mbi anëtarësimin në Kombe të Bashkuara. Brenda Sekretariati, do të forcoj bashkëpunimin tonë me autoritetet nën-kombëtare përmes krijimit të një Grupi Këshillues për Qeverisjen Lokale dhe Rajonale. Do të shqyrtojë gjithashtu mundësitë për të përmirësuar kontributet parlamentare në Kombe të Bashkuara, duke punuar me partnerët tanë ekzistues.

120. Rritja e rolit dhe ndikimit të sektorit privat, si dhe roli i tij qendror në arritjen e shumicës së veprimeve të përcaktuara në këtë raport, do të merret gjithashtu në konsideratë brenda sistemit të Kombeve të Bashkuara. Rëndësishme është agenda e biznesit dhe të drejtave të njeriut në këtë kontekst. Gjithashtu bëj thirrje për një gamë më të gjerë të bizneseve, nga korporatat multinacionale deri te korporatat e vogla dhe mesme, që të marrin pjesë në Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm dhe në veprimin klimatik, duke përfshirë modele biznesi që përputhen me përpjekjet për rithinkimin e masave të përparimit dhe pasurisë. Strategjia e re e lëshuar nga Zyra e Global Compact, që promovon 10 principat e saj dhe zgjerimin e rrjetit dhe investimeve të sektorit privat, është një mjet unik për të ngritur ambiciet dhe për të arritur një angazhim më të fortë të sektorit privat, përgjegjshmërinë dhe partneritetet.

121. Organizatat e shoqërisë civile ishin prezentë në San Francisco gjatë themelimit të Kombeve të Bashkuara dhe kanë qenë një pjesë integrale e ekosistemit të Kombeve të Bashkuara nga fillimi. Si pjesë e konsultimeve tona, shoqëria civile ka thirrur për një angazhim më të mirë me sistemin e Kombeve të Bashkuara. Unë besoj se është thelbësore që Kombe të Bashkuara të dëgjojë, koordinojë dhe angazhohet me shoqërinë civile. Kam dëgjuar thirrjet për një pikë hyrëse të vetme dhe në nivel të lartë për shoqërinë civile dhe do të eksploroj mundësitë në këtë drejtim. Megjithatë, besoj gjithashtu se ajo që nevojitet më së shumti në këtë kohë është të shkojmë përtej një rolit të thjeshtë konsultues dhe advokat, dhe më shumë që të gjitha pjesët e sistemit të Kombeve të Bashkuara të përfshijnë drejtpërdrejt shoqërinë civile në punën e tyre nëpër të gjitha shtyllat e veprimtarive tona. Kjo është një ndryshim në mentalitet sikurse edhe në praktikë. Prandaj, të gjitha entitetet e Kombeve të Bashkuara do të kërkojnë të krijojnë një pikë fokale të dedikuar për shoqërinë civile, nëse nuk e kanë bërë tashmë. Këto pikë fokale do të presin që aktivisht të krijojnë hapësirën e nevojshme për aktorët e shoqërisë civile për të kontribuar në nivel vendi dhe global, dhe brenda takimeve, rrjeteve, proceseve dhe marrëveshjeve të Kombeve të Bashkuara. Ne

do të hartojmë dhe monitorojmë rregullisht marrëdhëniet tona me shoqërinë civile në të gjithë sistemin për të siguruar që angazhimi më i mirë që të gjithë kërkojmë të arrihet dhe mbahet.

122. Brenda Sekretariatit, Zyrja e Kombeve të Bashkuara për Partneritetet do të mbështesë këto marrëdhënie, duke siguruar që kemi në vend instrumentet administrative, ligjore dhe dixhitale të nevojshme për të lejuar partnerët tanë të kenë akses në informacion dhe të marrin pjesë në punën e Kombeve të Bashkuara. Ne do të ndërtojmë veçanërisht mbi mundësitë për përfshirje më të madhe që kemi parë gjatë COVID-19, me zgjidhje dixhitale dhe takime hibride që lejojnë pjesëmarrjen e aktorëve më të ndryshëm pa kufizime për shkak të vizave, financimit dhe udhëtimit. Sigurimi i takimeve virtuale të përfshira do të thotë të marrim në konsideratë dhe aktivisht të kërkojmë të adresojmë çështje si aksesimi në internet, barrierat gjuhësore, zonat kohore dhe sigurinë.

123. Për të bërë Kombet e Bashkuara më efikase, ne do të zhvillojmë aftësi të reja që promovojnë agilitetin, integrimin dhe kohezionin në tërë sistemin. Kjo do të jetë pjesë e një transformimi më të gjerë drejt një Kombet e Bashkuara "2.0", një version i ri që është në gjendje të ofrojë zgjidhje relevante dhe të përfaqësueshme për sfidat e shekullit të njëzetë. Unë do të përshpejtoj këtë transformim përmes një "kuinteti ndryshimi", një set i agjendave që kalojnë nëpër shumicën e iniciativave të propozuara në këtë raport. Aftësitë kryesore të këtij kuinteti përfshijnë të dhënat, analizat dhe komunikimet; inovacionin dhe transformimin dixhital; kujdesin strategjik; shkencën e sjelljes; dhe orientimin nga performanca dhe rezultatet. Përcjellur nga Strategjia e të Dhënave të Sekretarit të Përgjithshëm, të dhënat, analizat dhe aftësitë e komunikimit më të mira do të na lejojnë të kthejmë informacionin më lehtë në njohuri, të transformojmë marrëveshjet tona, të optimizojmë shërbimet tona dhe të bëjmë Organizatën një komunikues më të mirë. Investimi i mëtejshëm në inovacion dhe transformimin dixhital do të riformatojë mënyrën tonë të punës, duke na ndihmuar të arrijmë më shumë njerëz në nevojë dhe t'i shërbejmë ata më mirë. Përforsimi i kujdesit strategjik, përmes iniciativave si Laboratori i Ardhmërive, do të mundësojë veprime paraprake dhe projektimin e politikave dhe programeve më të orientuara përpara. Aplikimi sistematik i shkencës së sjelljes do të rrisë efikasitetin tonë në politikë, programe dhe dorëzim misioni. Do të na lejojë gjithashtu të thjeshtojmë proceset byrokratike. Orientimi nga performanca dhe rezultatet do të sigurojë që Organizata është e fokusuar në ndikim, mësim dhe përmirësim i vazhdueshëm.

124. Fundi-fundësish, për të qenë efikase, është thelbësore që obligimet financiare të Shteteve Anëtare të plotësohen në mënyrë të plotë dhe në kohë.

Shkaqet bazë për krizën financiare të fundit të Kombeve të Bashkuara nuk janë plotësisht zgjidhur. Kam bërë disa propozime për Shtetet Anëtare në këtë drejtim, duke përfshirë rritjen e rezervave tona ekzistuese të likuiditetit deri në krijimin e një rezerve të re për operacionet tona për mbrojtjen e paqes dhe adresimin e pengesave strukturore në menaxhimin e buxhetit tonë. Si pjesë e reformave të fundit, Kombeve të Bashkuara gjithashtu ka bërë investime të konsiderueshme në përmirësimin e transparencës në raportimin financiar dhe buxhetimin. Megjithatë, përpjekjet për të përqëndruar më shumë në rezultate dhe përmirësuar dorëzimin e misionit janë underminuar nga parashikueshmëria dhe koha e ardhjes së parave tona. Nëse vizioni që Shtetet Anëtare e shprehën në deklaratën e 75-vjetorit, dhe për të cilin kam elaboruar në këtë raport mbi Agjendën Tonë të Përbashkët, duhet të bëhet realitet, duhet të zgjidhim krizën financiare dhe të sigurojmë financim më të qëndrueshëm për Organizatën. Sistemi i Kombeve të Bashkuara mund të përdorë më mirë burimet e disponueshme, duke përfshirë ri-përdorimin e fondeve ekzistuese dhe duke adoptuar procedurat buxhetore më pak të rigid. Sistemi i Kombeve të Bashkuara gjithashtu do të eksplorojë mënyra për të harmonizuar më mirë buxhetimin dhe kërkesat e financimit, duke siguruar që bordet ekzekutive të ndryshme të agjencive, fondeve dhe programeve të punojnë së bashku dhe të komunikojnë. Ne do të përqendrohemi në përmirësimin e mënyrës se si formulojmë dhe ekzekutojmë buxhetet për të mbajtur Organizatën fleksibile dhe dinamike dhe në gjendje të reagojë ndaj situatave të pahershme dhe emergjencave të reja. Përpjekjet e vazhdueshme për të siguruar transparencë për Shtetet Anëtare në procesin e buxhetit nuk duhet të vijnë në kurriz të aftësisë së Kombeve të Bashkuara për të përdorur burimet në mënyrë efektive dhe efektive; fokusi duhet të jetë në dorëzimin e programeve dhe rezultateve më shumë sesa në financim. Ne duhet të lejojmë menaxherët të menaxhojnë dhe t'i mbajmë përgjegjës për rezultatet. Përveç këtyre hapa, i ftoj Shtetet Anëtare të konsiderojnë shqyrtimin e mekanizmave për rishikimin e buxhetit, me mbështetje nga Sekretariati sipas nevojës. Së bashku, mund të identifikojmë mënyra për të përmirësuar procesin e buxhetit, veçanërisht në mënyrën se si formulojmë dhe komunikojmë rezultatet që shpresojmë dhe që arritim, duke i shqyrtuar holistikisht çfarë është e arsyeshme, çfarë funksionon mirë dhe çfarë duhet përmirësuar.

125. Çdo vendim lidhur me organet kryesore ndërqeveritare dhe të tjerët të Kombeve të Bashkuara është për Shtetet Anëtare. Megjithatë, ka nevoja të ndryshme që janë identifikuar nëpër këtë raport, veçanërisht në lidhje me interesat e brezave të ardhshëm, dhe menaxhimin e pasurive të përbashkëta globale dhe dorëzimin e mallrave publike globale përmes një multilateralizmi të

vazhdueshëm, përfshirës dhe efektiv. Aktivitetet e Këshillit të Administratës janë pezulluar që nga viti 1994. Këshilltari dhe Sekretarët e Përgjithshëm të mëparshëm, së bashku me disa Shtete Anëtare, kanë propozuar ri-përdorimin e Këshillit për të përforcuar menaxhimin e pasurive të përbashkëta globale. Duke ndërtuar mbi këto ide, dhe si pjesë e ndjekjes së Agjendës Sonë të Përbashkët, i ftoj Shtetet të konsiderojnë bërjen e Këshillit të disponueshëm si një organizatë me shumë pjesëmarrës, për të përballuar sfidat e reja dhe, veçanërisht, për të shërbyer si një forum deliberativ për veprim në emër të brezave të ardhshëm. Në mes të detyrave të tjera, ai mund të lëshojë këshilla dhe udhëzime në lidhje me menaxhimin afatgjatë të pasurive të përbashkëta globale, dorëzimin e mallrave publike globale dhe menaxhimin e rreziqeve publike globale.

126. Përtej Këshillit të Administratës, kam marrë vesh për thirrjet e Shteteve Anëtare për reforma të tre organeve kryesore të Kombeve të Bashkuara në deklaratën e 75-vjetorit, veçanërisht për angazhimet e tyre për të injektuar frymë të re në bisedat mbi reformën e Këshillit të Sigurimit dhe për të vazhduar punën për rivitalizimin e Kuvendit të Përgjithshëm dhe për të forcojmë Këshillin Ekonomik dhe Social. Në lidhje me çdo vendim nga Shtetet Anëtare për të përshtatur organet ndërqeveritare me nevojat dhe realitetet e sotme, jam i gatshëm të ofroj mbështetjen e nevojshme. Këtu poshtë janë disa nga idetë që kanë dalë nga konsultimet tona në lidhje me 75-vjetorin dhe Agjendën Tonë të Përbashkët, grupuar këtu për konsideratën e Shteteve Anëtare.

127. Pas dekadave të debateve, shumica e Shteteve Anëtare tani pranojnë se Këshilli i Sigurimit mund të bëhet më i përfaqësuar për shekullin e njëzetë, duke përfshirë zgjerim, duke përfshirë një përfaqësim më të mirë për Afrikën, si dhe duke përdorur më sistematikisht marrëveshjet për më shumë zëra në tryezë. Përveç bisedimeve ndërqeveritare që vazhdojnë me urgjencë të rinovuar, janë bërë sugjerime për të forcuar përfshirjen dhe legjitimitetin e Këshillit përmes konsultimeve sistematike me një gamë më të gjerë aktorësh, duke përfshirë organizatat rajonale; duke konsideruar përgjegjësitë publike për ushtrimin e përkujdesit në përdorimin e vetos; dhe duke zgjeruar përdorimin e mekanizmave joformale, si mbledhjet e formulës Arria, për të avancuar çështje të ndjeshme. Veprimi i forcuar në parandalim për të siguruar që kërcënime që ballafaqojmë sot nuk zhvillohen dhe nuk përkeqësohen do të thotë që Këshilli, i ngarkuar me menaxhimin dhe zgjidhjen e kërcënimeve potenciale dhe aktuale për paqen dhe sigurinë ndërkombëtare, shmang shikimin e agjendës së tij që zgjerohet eksponencialisht. Sistemi i Kombeve të Bashkuara duhet të jetë në gjendje të adresojë çështjet që prekin sigurinë, ndryshimet klimatike, shëndetin, zhvillimin,

barazinë gjinore dhe të drejtat e njeriut nga një perspektivë parandaluese me më shumë efektshmëri dhe përgjegjshmëri, për shembull, duke zgjeruar rolin e Komisionit të Ndërtimit të Paqes në më shumë kontekste. Platforma e propozuar për të mbledhur aktorët kyç për të reaguar ndaj një krize komplekse globale mund të jetë një element tjetër i kësaj.

128. Përpyqjet e Shteteve Anëtare për rivitalizimin e punës së Kuvendit të Përgjithshëm dhe për lehtësimin e rezolutave, kërkesave për raportim dhe komiteteve të tij janë mirëpritur. Është sugjeruar gjithashtu që shtetet mund të forcojnë javën e nivelit të lartë të Kuvendit, duke e përdorur atë si një mundësi për të marrë vendime dhe bërë angazhime në nivelin e Kryetarëve të Shtetit dhe Qeverisë. Po ashtu, Këshilli Ekonomik dhe Social u themelua në Kartë si organi kryesor i Kombeve të Bashkuara që koordinon punën ekonomike dhe sociale të Organizatës. Ndërsa jemi tani në një erë tjetër, janë bërë propozime të ndryshme për të përforcuar rolin dhe profilin e Këshillit, duke përfshirë përcaktimin e një marrëdhënie më të ngushtë me Këshillin e G20 dhe proceset e tij. Në sytë e mi, Kryeaktiviteti dyvjeçar i propozuar në kapitullin IV do të ishte një hap i rëndësishëm për një koordinim më të mirë të qeverisjes globale ekonomike. Në plus, forumi politik i nivelit të lartë ka dalë si tubimi kryesor global për zhvillim të qëndrueshëm. Ai ofron një platformë përfshirëse për monitorimin e zbatimit të Agjendës 2030, duke nxitur mësimin nga njëri-tjetri dhe zgjerimin e lëvizjes globale për Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm. I ftoj të gjithë qeveritë, sektorët, partnerët dhe aleancat të angazhohen në forumin politik të nivelit të lartë çdo vit për të rritur ambiciet, përshpejtuar përpjekjet e zbatimit dhe ndërtuar lidhje nëpër çështje që janë të nevojshme për një multilateralizëm efektiv.

129. Konsultimet si pjesë e Agjendës Sonë të Përbashkët kanë thirrur për një përdorim më të plotë të sistemit të monitorimit të të drejtave të njeriut, duke përfshirë përsiatjen periodike universale, organet e marrëveshjeve dhe procedurat speciale, për të zgjidhur sfidat e shumta sociale, ekonomike dhe politike. Siç është shfaqur në Thirrjen time për Veprim për të Drejtat e Njeriut, jam i gatshëm të bashkëpunoj me shtetet për të gjetur mënyra për të vendosur mekanizmat e të drejtave të njeriut në një bazë financiare më të qëndrueshme, duke përfshirë më shumë fleksibilitet për Kombeve të Bashkuara për të alokuar fonde dhe për ti lidhur ato më mirë me procese të tjera për të maksimizuar ndikimin e tyre dhe për të ndihmuar shtetet palë me respektimin e tyre. Është kërkuar gjithashtu më shumë transparencë në lidhje me përgjegjësitë e marrë nga kandidatët potencialë për anëtarësim në Këshillin e të Drejtave të Njeriut, në përputhje me

kriteret e miratuara nga Shtetet Anëtare në rezolutën e Kuvendit të Përgjithshëm 60/251, me të cilën u krijua Këshilli.

130. Në fund, duke përsëritur thirrjet e bëra ndaj sistemit të Kombeve të Bashkuara, kemi marrë sugjerime për se si të shtohen mundësitë për angazhim nga shoqëria civile dhe palët e tjera të interesuara në të gjitha organet ndërqeveritare. Këto përfshijnë një kaukës vjetore të shoqërisë civile në lidhje me javën e nivelit të lartë të Kuvendit të Përgjithshëm, si dhe thirrje për një rezolutë të rinovuar që përcakton marrëdhënien e organeve si Këshilli Ekonomik dhe Social, Kuvendi i Përgjithshëm dhe Këshilli i Sigurimit me shoqërinë civile, qeveritë lokale dhe rajonale dhe aktorët biznesit, dhe për Presidentin e Këshillit Ekonomik dhe Social për të organizuar një shqyrtim të përgjithshëm të marrëveshjeve për statusin e vëzhguesit ose konsultimit në këtë kontekst. Inkurajoj Shtetet Anëtare të marrin parasysh seriozisht këto ide, në përputhje me kërkimin tonë për një multilateralizëm që është më i lidhur, përfshirës dhe efektiv.

Aneks: Procesi për konsultime mbi Agjendën Tonë të Përbashkët.

1. Në deklaratën mbi komemorimin e 75-vjetorit të Kombeve të Bashkuara (rezoluta e Kuvendit të Përgjithshëm 75/1), Shtetet Anëtare më ngarkuan të raportoja para përfundimit të seancës së 75-të të Kuvendit të Përgjithshëm me rekomandime për të avancuar Agjendën Tonë të Përbashkët dhe për të përgjigjur ndaj sfidave aktuale dhe të ardhshme. Si përgjigje, përveç përfshirjes së sistemit të Kombeve të Bashkuara në tërësi, fillova një proces reflektimi, i përbërë nga katër rrugë që angazhuan një gamë të gjerë të pjesëmarrësve, duke përfshirë Shtetet Anëtare, udhëheqës të shquar të mendimit, të rinjtë dhe shoqërinë civile. Procesi ndërtoi mbi ushtrimin global të dëgjimit për jubileun e një viti, kur mbi 1.5 milionë njerëz nga të gjitha 193 Shtete Anëtare morën pjesë në një anketë në internet. Firmat e sondazheve gjithashtu zhvilluan anketime në 70 vende. Këto konsultime treguan një mbështetje të rëndësishme nga publiku për bashkëpunimin ndërkombëtar dhe një dëshirë për një multilateralizëm më të lidhur, më të përfshirës dhe më efektiv në të ardhmen.
2. Angazhimi me Shtetet Anëtare nisi me një letër për të gjithë përfaqësuesit e përhershëm dhe observatorët më 8 tetor 2020, duke paraqitur procesin dhe i ftoi ata të ndajnë pikëpamjet e tyre. Më 15 dhjetor 2020, Presidenti i Kuvendit të Përgjithshëm organizoi një takim joformal në të cilin unë ndajta disa refleksione fillestare dhe dëgjova pikëpamjet nga salla. Në vitin 2021, Fondacioni i Kombeve të Bashkuara, një partner kyç në këtë ushtrim,

organizoi një serë dialogësh më mërgatën me Shtetet Anëtare të organizuara rreth 12 temave të deklaratës së 75-vjetorit. Më 8 korrik 2021, përfshiva përsëri në një dialog joformal me Kuvendin për të ndarë dhe dëgjuar më shumë ide.

3. Për të pasurur procesin e reflektimit, ftoi një grup mendimtarësh të shpërndarë gjeografikisht dhe të ekuilibruar në gjinë për të kontribuar me ide të tyre në një ose më shumë nga 12 temat e deklaratës. I bëra një ftesë të ngjashme disa grupeve të nivelit të lartë të ekspertëve, praktikantëve dhe ish-udhëheqësve. Si përgjigje, morëm shumë dokumente të zgjuara, video dhe prezantime dhe dëgjuam drejtpërdrejt nga disa mendimtarë në dialogët e mërgatës dhe në vende të tjera.
4. Në përputhje me vendosmërinë time që të rinjtë duhet të jenë krijues të të ardhmes së tyre, ofrova mundësi të dedikuara për të rinjtë mendimtarë dhe udhëheqës të kontribonin. Një grup stazherësh të gjeneratës së ardhshme, të ftuar nga Fondacioni i Kombeve të Bashkuara, ndërtuan mbi konsultimet për 75-vjetorin me të rinjtë, me udhëzime nga dërguari im për Rininë, duke organizuar një sërë grupeve vepruese mbi prioritete tematike përmes një "ajrimi i madh" dhe zhvilluar biseda kombëtare me të rinj që nuk kishin angazhuar më parë me Kombeve të Bashkuara. Stazherët punuan intensivisht me rrjetet dhe organizatat drejtuar nga të rinjtë nga e gjithë bota dhe zhvilluan biseda midis brezave me krijues politikash. Puna e tyre kontriboi në rekomandimet e mija për të rinjtë dhe gjeneratat e ardhshme. Ata gjithashtu paraqitën vizionin, ide dhe propozimet e tyre në një raport me titullin "Agjenda jonë e ardhshme".
5. Gjeneruam mbi 520 propozime nga më shumë se 1,750 pjesëmarrës, përfshirë organizata me disa miliona anëtarë, në 147 vende dhe në gjashtë gjuhë.
6. Gama e pasur e perspektivave dhe kontributeve të marrura ndihmoi shumë në pasurimin e idese të paraqitura në raportin e Agjendës Sonë të Përbashkët dhe jam jashtëzakonisht mirënjohës për të gjithë ata që kontribuan.